

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-szavas post. sor egyszer 30 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József tőherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, január 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Botzenhardt.
- Obstrukció.
- Arad tiltakozik.
- Komjáthy megbukott.
- A házszabályrevízió.
- A tanítók ügyei.
- A vásárhelyi rém.
- Öngyilkosság fényes segédlettel.
- Egy szál gyufa.
- Rémregény az életből.
- Amiről beszélnek.
- Tárca: A pók. Irta: Kullinyi József.

Botzenhardt.

Arad, január 23.

Büszkén leng a Batthyány Tivadar gróf szakála az óbudai kartonfestő műhelyek fölött. A magyar képviselőház több, nagyobb és ékebb egy Botzenhardtal. S ami ennél többet jelent: Komjáthy Béla, az ellenzéki negyvennyolcas, a kellemetlenkedni kívánó künnrekedt. Ujjongva szalad a villamos áram a miniszteriumok felé vezető telefon-drótokon, azokba a miniszteri szobákba, ahol hadseregeket mozgó apparátussal és buzgalommal dolgoztak a Botzenhardt-név és a Botzenhardt-program diadala érdekében. Komjáthy Béla visszalépett, éljen a haza! A hazának tudniuk olyankor kell élnie, amikor a kormánypárt jelöltje aratott diadalt.

Obuda, akármennyire történelmi nevezetességű hely, nem a világ közepe, s a mai választás sorsa csöppet se erősíthette, vagy gyöngyöztette a kormány helyzetét. Még erkölcsi sulya sincs a főváros

III. kerülete népitölgetésnek. Amelyik kerület gyors egymásutánban Vörös Lászlót, Vészi Józsefet és Keszits Antalt küldte a parlamentbe, annak véleménye nem lehet se a politikai következetesség, se pedig a mélyenjáró éleslátásnak mintája. Nem, egyéb jelentősége nincs a választásnak, minthogy Botzenhardt a képviselőház tagja lett, ahol, nincs kétségünk benne, minden lelki szabódás és megfontolás nélkül rászavaz a házszabályrevízióra; sőt nem kívánhatna tőle a kormány olyan revíziót, amelyre ő a fejét rá ne ütné.

Ami jellemző, ami érdekes volt, az a választás előtt esett meg. Hát alig lehetett kormánynak még nagyobb irtózása, ijedt fölrebbenése és kétségbeesett védekezése az ellenzéki jelölttel szemben, mint a minőt ez a kormány különösen az óbudai választás előtt elárult, sőt világá kiáltott. Az a régi tétel, hogy amelyik kormánynak nincs ellenzéke, annak vásárolnia kellene, Wekerléekkel szemben nem áll meg. Ez a kormány csak olyan működésre van hivatva, a melyhez nem kell ellenzék. Mihelyt egy kicsi, maroknyi opposzió áll vele szemben, akkor meg van benuva. Az örök hízélgés, a szüntelen bók a levegője; mihelyt egy kevés friss ellenzéki szél árad felé, már beteg és orvosság után sápitozik. S alig hangzottak el az első támadó szavak a kormánnyal szemben, már kereste a védekezés módját. Az első fegyver a gyalázkodás volt; az első ellenzékiek a darabontok szövetségesei voltak, az utánuk jövők a horvátok cimborái; később pe-

dig valamennyien nemzetgyilkos obstruktorok, a kiknek házszabály-hurkokat kell a nyakukba illeszteni. S mihelyt attól kellett tartani, hogy az ellenzékiek kívülről is egygyel megsaporodnak: hát ránehezedett a kerületre Apponyi baritonjától, Batthyány Tivadar gróf elnöki tekintélyétől, a miniszterek titkos rendeleteitől kezdve minden, amivel csak mesterségesen szoktak politikai meggyőződést csináltatni. Ha még valami bélyeget viselő jelölt, hirhéd darabant lépett volna föl, s veszélyeztette volna fekélyesedéssel a parlamentet, még érteni lehetett volna ezt a rettentő fölbuzdulást, zajos fegyverkezést; de a hivatalos jelölt ellenfele Komjáthy Béla volt, maga is negyvennyolcas, aki már akkor forgatta a függetlenségi szabályát, amikor Batthyány Tivadar mint ambiciós tengerésztiszt az oceanok vizein, Apponyi Albert gróf pedig a nemzeti párt sekély árkaiban hajókázott. Komjáthy Béla rövid idő előtt, az aradi választás idején, hivatalos jelöltje volt a negyvennyolcas pártnak. Az ily jelölttel szemben ha nem is lehetett a kormány és a párt teljes semlegességét várni — arra a koalíció sohase képes, — de legalább is fele akkora hivatalos hadjáratot, mint aminőt ellene viseltek és hirdettek.

A melyik kormány így fél a kívülről jövő ellenzékétől, az a belülről keletkező és növekvő opposziót rettegi. Igen, Botzenhardtot, sok Botzenhardtot, egy egész szekér Botzenhardtot a kormánynak, hogy azok kipótolják a réseket, amelyek a koalíción egyre sűrűbben keletkeznek s ame-

A pók.

Irta: Kullinyi József.

— Száz . . . hetven . . . öt lépcső . . . Adj egy kis vizet . . . megfűladok . . . hamar — tördelte ziháló, elfűladó lélegzettel Vendt anyó, miközben vastag, hizott karjaival zsebkendője után kapkodott, hogy vérmes, szederjes arcáról az alácsorgó verejtéket letörölhesse. — Pihál . . . Pihál . . . minden ruhadarab sok rajtam. Pedig odakint elég hűvös szél borzogatta a hátam.

— Mily szerencse asszonyom — örvendezett erőltetett szívélyességgel Luci s amint hirtelen egy nagy üvegkorsó vizet átnyújtott, félelem szállta meg, ha nem éri e a legszebb halál egykori főnöknőjét. Ezért tehát míg ivott, szinte lerángatta róla nagy, prémes felső kabátját és lecsavargatta nyakáról a hosszú pamutkendőt.

— Te csak a régi, kedves, figyelmes leány vagy. Hiába, az ilyesmit nem lehet belenevelni senkibe. Erre születni kell. Így . . . Most már könnyebb — és mozgatni kezdte rövid, kővérségtől ráncos nyakát, közben pedig nagyokat fujva a keskeny kis szobába, valóságos légáramlatot idézett elő.

Lucit a nem várt látogatás igen kellemetlenül érintette. Ismerősei közül bárkit is szívesebben látott volna viszont, mint éppen Vendt

anyót. Ezt azonban nem akarta éreztetni és így, mintha még mindig mint főnöknőjéhez beszélne, szerény, kedves hangon érdeklődött.

— Elfáradt asszonyom? . . . Pihenjen, hisz örülök, hogy láthatom. És ez a nem várt megüszentetés? Nem számítottam a kitüntetésre.

Vendt anyó erre a szerény, hunyászokodó hangra, egészen megfélemedezett vendég voltárol s azon a leereszkedő hangon kezdett beszélni mint pár hónappal ezelőt tette, mikor még Luci mint kiszolgáló leány volt üzletében alkalmazva.

— Véletlenül tudtam meg, hogy hol fészkelsz. Gondoltam, hogy jó lány voltál, hasznodat vettem az üzletben, szükséglet szenvedsz, felkereslek. Ez csak elég szép vonás, he?

— Én nagyon boldog vagyok, asszonyom, nem szenvedek semmiben szükséglet.

Vendt anyó gunyos, fitymálódzó tekintettel nézett körül a szegényes szobában és ugyanolyan hangon mondta:

— No, tudod édesem, ami a boldogságot illeti, azt hiszem, hogy az, ebbe a szegényes keretbe . . .

— Sokkal otthonosabb, mint asszonyom illatos szalonjában.

Erre a nem várt, csipős félbeszakításra Vendt anyó szeméi kitágultak és miutha ki-

zökkent volna előbbi gondolatmenetéből, fölényeskedésével alábbhagyva, szeretetreméltó halk hangon folytatta:

— Te sokat láttál nálam, kedvesem és így nincs okom kételkedni szavaidban. Azonban azt hittem, hogy szerencsésebb viszonyok közé kerülél. Ennél csak több jóban volt részed, míg szabad ura voltál akaratomnak? . . . Igaz, én is laktam ötödik emeleti padlásszobában valamikor. Elrutított a betegség, nyomorban voltam, nem értem többet 20 sounál. Itt, az emlékek hatása alatt megrázkódtott s mintha szabadulni akart volna tőlük, restelkedve, megbánva, hogy mulija fátýolát meglebbentette, dicsekvően kezdte veregetni hatalmas mellét:

— Míg én virultam, vigan éltem! . . . Nem kötöttem le magam senkinek. Nincs is ennél nagyobb boldonság! . . . De szerettem is. Szép üzletem van, kitűnő forgalom és úri módban élek. Ez a fő, kedvesem, szeretni, míg az ember fiatal. A gondban gyötrődő szegények korán, alig éltek, alig élveztek — megvénülnek, elhervadnak. Te is, mióta nem láttalak, sáppadtabb lettél, halódlék az a szék, selymes, piros szőnyeg. Ráncos a homlokod. És mintha a hajad kihullott volna? . . . Nézzed már magad a tükörben? A boldogság szó a szegény ember beteg lelkének a legcsillagóbb, leghazugabb, legrongyosabb takarója, ezzel szépítgeti, cifrázza a nyomort. Sok foltozni

lyeket a házszabályrevízió szaporítani fog; Botzenhardtot, hogy ezek állják a sorfalat, amikor a kilépettek, kilépők és kilépők ostroma ellen kell a kvótaemelés és a klotürt védeni, a támadásokat lehurrogni. Ma sikerült; de ha a szakadás tovább terjed, ha az ellenzék nőttön-növekedik, ki tudja, meddig győzi a kormány a jó, a hűséges, a békés és hálás Botzenhardtokkal? +

Obstrukció.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, január 23.

A mai napon, úgy látszik, megkezdődött az igazi obstrukció. Napirend előtti felszólalások, házszabályviták, egy kis technikázás: ez volt az ujoncjavaslatok tárgyalásának mai napja. A disszidens függetlenségi, úgy látszik, komolyan fogják fel a dolgot s némi izellőt adnak az obstrukcióból a házszabályrevízió tárgyalásának megkezdése előtt. A kormánypárt természetesen prüszköl. A nemzetiségiekkel való szövetkezéssel vádolják a disszidenseket, akik azonban nem igen zavartatják magukat. Holnapra talán megkezdődik a legkomolyabb küzdelem is.

Jusch Gyula elnököl az ülésen.

A jegyzőkönyv hitelesítése után áttérnek az ujoncjavaslatokra.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter válaszul Farkasházy Zsigmondnak tegnapi fejtegetéseire. Idegen ismeretlen katonai írókra semmit sem ad és arról van meggyőződve, hogy ami ujoncaink kiképzése nagyon jó. A lövészetben való kiképzést sem lehet kifogásolni. Minden legény négyszáz éles töltést lő el és ez a kiképzéshez éppen elég. Szólni akar még a kórházakról. A katonai orvosokat mind polgári egyetemeken képezik ki. Tagadja, hogy a katonai kórházakban nem humánus a kezelés. A hozzátartozóknak külsőben joguk van polgári szakértőket is odavinni. Ami a magyar tiszteknek érvényesülését illeti, ez most valóban stagnál, de új intézkedések lépnek életbe és a jövő évben a kinevezés sokkal jobb lesz. A birodalom Lajtán túli részében is kell magyar tiszteket tartani, a magyar korrespondencia miatt is. (Helyeslés.)

Farkasházy Zsigmond félreértett szavait igazítja helyre.

Elnök kéri, hogy polémiát ne folytasson, tartsa szem előtt a házszabályokat.

Molnár Jenő: Szem előtt van folyton.

Farkasházy Zsigmond reméli, hogy az elavult kiképzési szabályzatot meg fogják változtatni.

Elnök ismételtlen figyelmezteti, hogy ne polémizáljon, mert megvonja a szót.

Farkasházy Zsigmond befejezi felszólalását.

Nagy György félreértett szavait akarja helyreigazítani, mert tegnap, amikor ezt meg kellett volna tennie, az igazság más mezején volt elfoglalva. (Nagy derűtség.) Kétségbe vonja, hogy a hadügyminiszter aktív katona volna.

Elnök: Ne méltóztassék polémiát folytatni.

Nagy György: Ismétli, hogy e címre nincs joga a hadügyminiszternek.

Elnök ismételtlen figyelmezteti a szónokot, hogy maradjon a tárgynál.

Nagy György: Ha topografiallag érte a honvédelmi miniszter ur azt, hogy a hadügyminiszter Magyarországon helyesen írja alá magát, ebben igaza van. De soha nincs Magyarországon.

Elnök megvonja a szót.

Elnök befejezi a tanácskozást, következik a szavazás. Felteszi a kérdést.

Lengyel Zoltán a kérdés feltevéséhez szól. Kéri az összes határozati javaslatok felolvasását.

Bozóky Árpád nem adhat igarat az előtte szólónak, más javaslatot ajánl a kérdés feltevéséhez. (Nagy zaj.)

— Ez az igazi obstrukció.

— Ezt már értjük.

Lengyel Zoltán: Ugyan ne haragudjatok, hisz együtt is csináltuk ezt.

Molnár Jenő a kérdés feltevéséhez szól.

Elnök a maga részéről Lengyel Zoltán pozícióját fogadja el a kérdés feltevésére nézve. Közben Kossuth Ferenc jön be a Házba. Zajosan megélelnek.

Szentkirályi Zoltán jegyző felolvassa a beadott határozati javaslatokat.

A nagy többség a javaslatot általánosságban elfogadta.

— Eljen a magyar hadsereg — kiáltotta Farkasházy.

— Azt nem maguk csinálják meg — felelték neki.

Ezután Bredisceanu határozati javaslatára szavaztak, amely a kétéves katonai szolgálatra vonatkozik. Természetesen elvetették. Mellette szavaztak a disszidenseken kívül a nemzetiségek is.

A koalíció hangosan kiáltoz:

— Végre együtt vannak! Szép társaság.

Ezután az összes határozati javaslatokat elvetették.

Lengyel Zoltán személyes megtámadtatás címén szólal fel.

— Ki támadta?

— Nem bántotta senki! (Nagy zaj.)

Lengyel Zoltán: Hiába ordítanak. (Orlást zaj.) Visszautasítja azt a vádat, hogy a nemzetiségekkel szövetkeztek. A kétéves szolgálatot megszavazták, akár ki adja is be. A kormánypárt gyanúsításait visszautasítja és megbélyegzi. Az ország közvéleménye ismer bennünket.

— Hogyne, mindenki ismer — kiáltozzák.

Lengyel Zoltán még egyszer visszautasítja a vádat.

Következik az ujoncjavaslat részletes tárgyalása.

Nagy György szólal fel. Indítványt nyújt be, kérve a szakasz módosítását.

Pilisy István a címben a közös hadsereg helyett a magyar hadsereg kifejezést ajánlja.

Lengyel Zoltán hasonló értelmű indítványt terjeszt elő.

Következik a szavazás.

Elnök kéri a Házat, hogy Nagy Györgynek, mint a módosítvány benyújtójának, megadja a zárszó jogát.

A Ház nem adja meg a szólás jogát.

Lengyel Zoltán a házszabályokhoz szól és kifogásolja, hogy ebben a kérdésben a Ház nem szavazhat.

Elnök: Kijelenti, hogy szigorúan a házszabályok szerint járt el.

Lengyel Zoltán a házszabályokhoz szól. Elismeri, hogy az elnöknek igaza volt, nem tudta, hogy Nagy György maga is módosítványnak mondotta indítványát.

Elnök rövid felszólalása után

Lengyel Zoltán lemond a zárszó jogáról, csupán néhány szóval kéri a cím megváltoztatását.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter magára veszi a cím ódiáját. De mert látja a hangulatot, ennek teljesen eleget tesz a jövő törvényben.

— Most, most — kiáltozzák.

— Módosítsuk a címet.

— A szuverén parlament megteheti.

Jekelfalussy Lajos: Most a módosítás olyan technikát nehézségeket okozna, hogy a sorozást nem lehetne a kellő időben megtartani. Kéri a cím változatlan elfogadását.

Következik a szavazás.

A többség az eredeti címet fogadta el. Ellene szavazott a disszidensekkel Kmety Károly és még egy két függetlenségi képviselő.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után megkezdik az első szakasz tárgyalását.

Nagy György felemlíti a szegedi koszorúaffért és a bűnösök megbüntetését követeli. Szóval teszi László Imre főhadnagy esetét, akit a Kossuth-nóta eléneklése miatt kicsaptak a hadseregből.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter: Mese!

Nagy György után

való kerül azon a gazdagoknál is, hát még nálatok, édesem? Sajnálalak Lucikám.

— Ha meghatnának a szavai asszonyom, akkor igazán boldogtalan kellene, hogy legyek. Azonban úgy érzem, valami büszkeség dagasztja a szívem. Mert itt, az ötödik emelet padlásszobájában tiszta, üdítő levegőt szívok. Nincs benne az utca szennyéből, porából semmi. Itt csönd van, ájtatos, kedves csönd. Nem hallok a korcsmák zivaját, a részegek szitkozódását, nem undorodom az erőszakos emberek dulakodásától. Itt csönd van. Látja, a nap is ilderagyo az ablakunkra és ezen a kis ablaklyukon, itt a fejünk fölött, még a csillagok is szelidebben ragyognak rám.

— Nézd, csak nézd. Talán már imádságos könyvet is vettél? Most már elhiszem, hogy templom-piktör a szeretőd.

— Művész, asszonyom, művész! Freskókkal ékesíti a templomok falát, boltozatát, ahol aztán isteni ihlettel borulnak le az emberek... a bűnösök.

— És téged használ modellül a Magdolnáképekhez?

— Nem, ettől megkímél. Sokkal jobban szeret, minthogy...

— Tehát más lányok idomaiban gyönyörködik? Ah! Nem gondold édesem, hogy a festőink nagyon is ledér életet folytatnak művészetük tökéletesítése végett? Én azt hiszem, hogy a te szeretőd csak phenni tér a karjaid közé. Te jó vagy, kimosod az ő piszkos, festé-

kes ruháit, bizonyosan meg is foltoztatod... Nemes és szép foglalkozás, de nem az ilyen lányok, mint te vagy. Elment az eszed? A lányok mind kacagnak fölötted.

— Hadd kacagjanak!

— Azt mondják, sirva fogsz még visszateérni közéjük. Ezt pedig én nem szeretném megérni kedvesem!

— Ugy-e nem, asszonyom?

— Nem. Rosszakaród nem voltam soha, nem is leszek. Jobb, szebb sorsot érdemelsz. Emlékszel a kis Cytire? Éa szerettem meg neki azt a boldogságot, hogy Jonard márkához felvezettem. És? Ma már fényes palotában lakik. Ezt nevezem ügyes lánynak. Nem is fog egyhamar megvénülni, se tönkre menni. Igy szeretnék rólad is gondoskodni...

— Köszönöm, asszonyom.

— Fényesen, előkelően. Te meghódíthatnád a leggazdagabb embereket. Duszgazdag lehetnél, fogaton járhatnál, házad lehetne, mindenki irigyelne. Páholyod lenne az Operában és...

— Nem kell... Nem kell, semmi. Nem akarom hallani. Hallgasson.

—... én mutatnám meg azt a csillegő utat, amelyen haladni kellene. Van is már, aki érdeklődik irántad. Két hónapja zaklat, hogy kutassalak föl. Duszgazdag ember, fényes — előkelő és nincs más vágya, mint lábaidhoz rakni aranyát, gyémántját. Örülten szeret. Milyen meglátott, nincs nyugta...

— Hallgasson. Hallgasson. Nem hallok semmit. Süket vagyok. Utálom a vagyonát, őt magát. Nincs rá szükségem. Hallgasson.

— Könnyelmű gyerek vagy, felrugod a szerencséd és mind, ezért a piszkos, templomegérért!

— Kérem, hallgasson, könyörgök...

— Ha majd rád szakad a nyomoruság, betegség, anya leszel, megcsunyulsz, elvirulsz, lehull minden szépséged, mint a sárga levél, oda lesz az ifjuságod és ijesztően fog meredni rád a vénség nyomora. Mikor utálattal könnök rád az emberek, sárban fogsz fetrengeni, éjjel bűzös pincelyukban, rongyokba fogod melengetni férgektől ellepett testedet. Reszketni fognak a kezeid, ijesztő koponyacsonttá sorvad az arcod, folyni fog a szemed, és azokkal a sorvadással könnyekkel fogod visszaadni azt a percet, mikor meggondolatlanul elszalasztottad a gazdagság boldogító pillanatát. Nyujtsd ki a kezéd...

— Nem hallok semmit. Távozzon! Utálom...

— Gyere velem. Gyere. Beültetlek a kocsiába. Nem lát meg senki. Nem tudja meg senki, hova — merre viszik. Nem tartozol számadással senkinek. A piktör legyen boldog, hogy bírhatott. Kár volt eddig is rápazarolni az erőt, szereiméd.

— Nem, nem tűröm tovább! Vén bűzös, fekély...

— Hallgass! Buta... Erőszakkal is magammal hurcollak. Gazdag leszel...

Bozóky Árpád módosítást nyújt be az első szakaszhoz.

Moskovits Iván előadó félremagyarázott szavait igazítja helyre.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter reflektálva Bozóky felszólalására, kijelenti, hogy az új katonai térkép-eken mindenütt a magyar helynevek vannak feltüntetve.

Ezután a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

Arad tiltakozik.

Az adóreform ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 23.

A kormány, különösen annak feje és pénzügyminisztere, *Wekerle* Sándor gyönyörű beszédekkel szokott tartani a városok kulturális, politikai, különösen demokratizáló és gazdasági feladatairól. Díszes keretben csupa szóvirág. Valahányszor díszpolgári oklevelet szállít a „közbizalom”, a városok fejéhez vágnak a miniszterek egy bokrétára való szerelemet. A városok úgy vannak vele, mint az egyszerű ember a barátaival:

— Mentis meg Uram Isten a barátaitól, az ellenséggel majd végzek magam is. A városok rengeteg munkát végeznek az állam helyett. Költségvetésük nagyobb felét állami feladatok költségei emésztik meg. Ha kérnek valamit a kormánytól, akkor ígéretet igen, de segílyt csak nagy ritkán vihetnek haza a miniszteri jó puha kezeket szorongató deputációk.

Most végre kaptak is valamit. Valamit, a miben nincs köszönet. *Wekerle* Sándor adóreform tervezete ismét mostohán bánik el a közép osztálytal, de különösen súlyos sérelmeket okoz a városoknak.

Budapest főváros már tiltakozott ellene. A főváros polgármestere, *Bárczi* István az összes törvényhatóságokat együttes akcióra szólította fel az adóreformtervezet ellen s ma Aradváros adóügyi tanácsosa, *Vannay* Gyula, *Varjassy* Lajos polgármesterhez benyújtotta egy nagyobb-szerű munkálatban azokat az észrevételeket, melyeket meg kellett tennie az adóörvény tervezetre.

A munkálatot a polgármester átteszi a pénzügyi bizottsághoz azzal a kérelemmel, hogy

— Bocsásson el! Ne érintsen... Istenem! Segítség!...

— Eh, számár, együgyü leány...

É: Vendt anyó mint egy vérszomjas, nagy pók, lefogta Luci karjait és vastag kendőjét hirtelen körülcavarta a fején. Főlkapta és a sórt elhagyatott folyosón tova vonszelta a neki kincseket érő zsákmányt.

Luci az első pillanatban elvesztette az eszméletét s így ólomsúlytal nehezedett Vendt anyó karjaira. É: érezte és tudta zsákmánya tehetetlenségét, boldogan vigyorgott hát, mikor a lépcsőhöz érve, hogy biztosabb fogást vehessen, letette. Luci ekkor magához tért s a menekülés ösztönétől megacélozott erővel kiszabadította karjait. Ami ezután következett, egy pillanat műve volt. Luci letépte fejéről a kendőt és utálatos rablója még föl sem eszmélt meglepetéséből, mikor egy hatalmas ütést mért az arcába. Utána, amint Vendt anyó az alacsony korlátig hátrált, teljes erejével meglokte felső testrésztét, miáltal egyensúlyát veszítve, keresztül bukott a korlátlan.

Egy irtózatoss, állatias hang reszkettette meg a bérház csöndjét, utána tompa zuhanás hallatszott s mire a házbeliek összefutottak a földszintre, a portás fülkéje előtt a felismerhetlenségig szétroncsolt koponyával, összetört végtagokkal hevert a pór.

az készítse el a határozati javaslatot, amelyet a tanács ebben az ügyben a közgyűlés elé fog terjeszteni. A közgyűlés határozatához képest fog Aradváros a főváros által megindított agitációban résztvenni.

Vannay tanácsos a törvényhatóság szempontjából bírálja el a javaslatot s azt mérlegeli, hogy az új törvény milyen mértékben és mily módon befolyásolja a város háztartását, jóvedelmét, adó adminisztrációját.

Elismeréssel van a reformnak dicséretre méltó ujtásai iránt, de nyíltan és határozottsággal mutat rá azokra a súlyos terhekre is, melyek annak változatlan törvényes iktatása által a városokra, községekre háromolnak. Bátoran szemébe néz az új álarcnak, mely alá a régi és ósdi adórendszernek csalfintásával el vannak rejtve.

Az adóreform tervezet szerint az új földadó kulcsot nem a kataszteri tiszta jóvedelem, hanem a föld művelési ágazatai szerint fogja végső fokon a pénzügyminiszter megállapítani. A kataszter, annak térképe és törzskönyve tehát kiigazítandó. Ennek költségei a várost terhelik noha ezen munkálatok az állam bevételeit emelik. Helytelen és igazságtalan továbbá, hogy a kataszter átvizsgálására alakult vármegyei bizottság intézi el a város kataszteri ügyeit s abba a városi törvényhatósá; csak egy rendes és egy póttagot választ.

A hibéradók legnagyobb igazságtalansága, a kormány által agyondedelgetett városokra nehezül a túl magas, 15 százalékos adókulcs által, melyet egészében az állampénztár nyel el. Más államok ebből az adóból egy részt a városoknak engednek át, *Wekerle* ezt a világot meg nem teszi.

Azonban a butorozott szobában a butort még külön is megadóztatja.

Az általános kereseti adó a városokat, mint erkölcsi testületet külön sújtja. A városok szempontjából ugyanis minden hasznos hajtó vállalat, melynek hozzávétele költségvetésileg praeliminálva van, közigazgatási célt szolgál. A javaslat azonban óvatossan kerül ki annak meghatározását, hogy a közigazgatási cél szolgálata a jóvedelem útján történik. Bátoran el lehetünk arra készülv, hogy a város által üzött vízvezeték, világítási, közlekedési, zálogüzleti vállalatok nem fognak adómentességben részesülni.

Mi az indító oka, hogy újabb időben a városok megváltják az olyan vállalkozásokat, melyekkel adózó polgáraiknak kellemeitenséget nem okoznak? Kizárólag az állami funkcióknak a városok nyakába szakadása és az államnak a kárpótlás irányában tanúsított szükkebiúsége.

A javaslat indokolásában lépten-nyomon találkozunk a kormány elismerésével a városok irányában s mellette mindenütt azzal a megjegyzéssel, hogy az illető jóvedelemről a kormánynak nincs módja lemondani.

Es az állam most még a saját érdekében kifejtendő munkálatához szükséges anyagi forrásokat is teherrel készüli sújtani. Egy ró káról két bört huzni valóban fényes pénzügyi tehetségre vall.

A törvényjavaslat 58. §-a kedvezményt nyújt a községeknek és városoknak, amennyiben megengedi, hogy a létminimum címén adómentes és állami adóval nem terhelhető jóvedelem az egvényes adókon nyugvó községi adó és egyéb adópótlékokkal megrovassék. Bár ez a rendelkezés a városoknak és községeknek nyújtott kedvezménynek látszik, ezen kedvezménynek a javaslatból leendő kihagyását kéri Aradváros. Köztudomásu ugyan is, hogy azok, akiknek jóvedelmük 600 koronánál is kevesebb,

nagyobb részben napszámosok, cselédek és efféle, helyét gyakran változtató elem, amely csak napról-napra él és legtöbbször hűjával van nemcsak az ingatlan birtoknak, de a leg-szükségesebb ingóságoknak is. Ha tehát a városok és községek ezeket megadóztatnák, egyfőlől lerontanák azt az erkölcsi hatást és anyagi eredményt, mely a létminimum létesítéséről remélhető, másfőlől igen csekély jóvedelemhez jutnánk. Ellenben keserűséget keitene ezen szegény, megélni alig képes elemben, ha már az állam közterhekkel nem sújtja, a hozzá sokkal közelebb álló község mégis ki akarja feje alól huzni a párnát. Semmikép sem lehet tehát helyes az új adóreformba egy ilyen rendelkezést bevenni, mely a községi jóvedelmek fokozása címén úgy magukra a községekre, mint az azokban lakó legkisebb existenciákra jelentékeny erkölcsi, illetőleg anyagi kárt jelentene.

Aradváros tulajdonképeni kérelme az, hogy a községek és városok jóvedelmi adóval egyáltalán ne rovasanak meg, mert ha már a reál-adókat ugysis fizetik, legalább ezen másodsorú megadóztatástól óvassanak meg, annal inkább, mert a nagyobb vagyonnal és haszonhajtó vállalattal bíró városnak háztartását teljesen megnehezítené és elveszett jóvedelmeiket magas százaléku póladóval lennének kénytelenek pótolni.

Az adókvető bizottságok összeállítása, eljárása, az adózó fél felebbezési jogának szük korlátok közé szorítása ellen emel a tanulmány talpraesett kifogásokat s rossz néven veszi azt, hogy az állami tisztviselőket a községi adók alól mentesít, noha a városok alkotásai, építkezései, építése, világításának megjavítása, iskolák fejlesztése azok érdekében történik meg, az adózó polgárok terheére.

Wekerle javaslata a sok keserű feladattal mellett még a városok megalázásáról is gondoskodik. Kimondja, hogy jogukon áll a községeknek a 18 évet betöltött, állami adót egyáltalán nem fizető lakóikat az 1886. évi 22. t. c. 130. szakasza szerint megadóztatni. Erre az ajánlatokra helyesen jegyzi meg *Vannay* tanácsnok: „emberbaráti szempontból erkölcsi lehetetlenség a községre, hogy a maguk elmaradó jóvedelmét azok megadóztatásával igyekezzenek pótolni, a kiknek adózási képességét még az állam sem tartja megengedettnek igénybe venni.”

A létminimumra, a hatszáz koronás jóvedelem adómentességére roppant büszke volt *Wekerle* Sándor. Ezt nevezte a haladás csimborasszójának, netovábbjának.

Aradvárosában ennek jelentősége egyenlő a nullával. Itt a hatszáz koronás jóvedelmű ember eddig se fizetett adót. Azonban ha a reformtervezet törvény lesz, akkor az 50 év múlva születendő csecsemők pólyavánkosait is elvizek *Wekerle* végrehajóli adóba.

Es ellen fogja Arad tiltakozó szavát felémelni.

EGYESULETI ELET.

(*) Az aradi foto-klub módosított alapszabályait a m. kir. be. ügyminiszter 1907. évi 158.247. szám alatt láttaozta.

(*) Az aradi egy és kétfogatu bérkocsi tulajdonosok ipartársulata f. hó 25 en pénteken este 5 órakor tartja meg rendes évi közgyűlését, az ipartestület helyiségében, melyre az ipartársulat összes tagjait teljes számban leendő megjelenésre felkéri az elnökség. Tárgysorozat: Az elnökség kiegészítése. Évi jelentések, pénztárnok jelentése. Tisztikar választása Indítványok. A mennyiben a fenti közgyűlésre a tagok az alapszabályban előirt köll számmal meg nem jelenének, az újabb közgyűlés mely 8 nappal később fog megtartatni, a megjelentek számától eltekintve fog határozni. Az elnökség.

Komjáthy megbukott.

Az óbudai választás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 23

Kortosvilág saja ébresztette ma föl az óbudai kerület polgárait, akik két év alatt most negyedszer járulnak az urna elé, hogy a kerületnek országgyűlési képviselőt válasszanak. A *Keszits* Antal halálával gazdátlanná vált mandátum birtokáért folyik a versengés. Két jelölt van: az ösfüggetlenségi *Komjáthy* Béla, akit a demokraták támogatnak és a hivatalos koalíciós jelölt: *Botzenhardt* János, aki szintén függetlenségi programot vall, de a kormány közönséges táborába vágyik. Ebben a minőségben támogatják a kerület alkotmánypárti választó polgárai is.

A kerületben mindenféle zászlókat suhogtat a szürkület szellője. Megharsannak a rezes trombiták és kortesmuzsika szól a pártok gyülekező helyein. Temérdek szegédtetett kortes robog bérkocsikon szanaszéjjel a kerületben, toborozza a választókat, hogy a felvonulás minél impozánsabb legyen. A villamoson kifelé utazó publikumot az össze-visszatépett plakátokkal teli házak között a jelöltek nevével ékeskedő zászlók erdeje üdvözli. Az utcákon már kora reggel egymást érték a súlyos és kevésbé súlyos testisértések, a vaskosnál vaskosabb gorombaságok, amelyekkel a tulságosan fölizgatott kedélyű polgárok, különösen a kortesek csöppet sem fukarkodnak. Az ugynevezett korifeusok igen erősen „megdolgozták” a kerületet, amire élénk bizonyítékot szolgáltatnak a napok óta vehemens erővel dúló nyilatkozatháborúk.

A választás színhelye az óbudai Korona-vendéglő. A két párt a vendéglő közelében helyezte el pártirodáját, hogy a választási takikázás minél kevesebb akadályba ütközzék.

A rendre *Kolozsváry Gyula* rendőrtanácsos ügyel fel 166 főnyi rendőrlégénység élén.

A Korona-vendéglő nagytermében dől el az óbudai mandátum sorsa. Az óriási helyiséget két részre osztották, mivel két szavazatszedő küldöttség működik. Az első szavazatszedő küldöttség elnöke maga a választási elnök: *Benedek* János dr. Itt az A—K. betűvel kezdődő nevű választók szavaznak. A második szavazatszedő küldöttség elnöke *Székhely* Dezső dr. helyettes elnök. Itt az L—Z betűs választók adják le a szavazataikat.

A választási termet nyolc órákor már szűkülésig megtöltötték a pártok vezető emberei. *Benedek* János néhány perccel nyolc óra után nyitotta meg a választási eljárást.

Két bejelentés történt — jelentette az elnök. Ifj. *Holzspach* Nándor és husz társa képviselőnek ajánlották

Komjáthy Bélát,

Sedva János és társai ajánlották

Botzenhardt Jánost.

Fél kilencig felfüggesztem az eljárást. Felosztottam a választókat, hogy az esetleges új bejelentéseket ezalatt az idő alatt tegyék meg.

A félóra letelte után az elnök a következő bejelentést tette.

— Tisztelt polgártársaim! A fél óra eltelt, több jelöltet nem ajánlottak. A szavazást elrendelem.

Benedek János a szavazás megkezdését pontban 9 órákor rendelte el egyben ismételt nyugalomra intette a választókat. Elrendelte az elnök, hogy a szavazás huszas turnusokban történjék. Sorshuzás utján döntik el,

hogy a szavazást a *Botzenhardt* választók kezdik el.

Az első *Botzenhardt* szavazó az első küldöttségnél *Czajlik* Alajos rendőrtanácsos.

A szavazatok számaránya háromnegyed 10 órákor az első küldöttségnél:

<i>Komjáthy</i>	15
<i>Botzenhardt</i>	11

A második küldöttségnél:

<i>Komjáthy</i>	15
<i>Botzenhardt</i>	26

10 órákor:

<i>Komjáthy</i>	63
<i>Botzenhardt</i>	51

A választási II. küldöttségnél ott állt *Morvay* Győző óbudai gimnáziumi igazgató és úgy viselkedett, mintha ő volna az elnök. Egyik választótól kérdezte, hogy mi a neve? *Székhely* Dezső elnök figyelmeztette, hogy ne usurpáljon magának elnöki jogot, mire azzal vágott vissza, hogy ő azonosságai tanu. Kisült azonban, hogy ez sem áll és hogy az igazgató urnak semmi köze a választáshoz. Az elnök rendőrtől küldött, de az igazgató ur nem várta be a karba'almat és elhagyta a választási termet.

Fél 11 órákor:

<i>Komjáthy</i>	90
<i>Botzenhardt</i>	85

Az elnök ezután elrendelte, hogy nem huszas, hanem tízes csoportokban szavazzanak, mert már a harmadik csoportot egyik fél sem tudta kiállítani.

Oly kicsiny az érdeklődés a választás iránt, hogy már az első órában is előállítják, ha lehet, a betegeket. Tíz órákor betámogattak egy törődött aggastyánt, aki a második küldöttségnél jelentkezett; neve *Patz* Sebestyén. Magyarul nyilván nem tud, mert arra a kérdésre, hogy kire szavaz, azt felelte németül: „Jetzt fällt mir der Name nicht ein.” Szunyog Mihály bizalmi férfi ugyancsak németül közbeszólt, hogy bizonyosan *Botzenhardt*-ra akar szavazni, mire az öreg azt mondta: „Ja! Ja!” Az elnök ezt a szavazatot visszautasította.

Tizenegy órákor a *Komjáthy*-párt már a 10 es turnust sem tudta betartani.

11 órákor a szavazatok aránya ez volt:

<i>Komjáthy</i>	115
<i>Botzenhardt</i>	111

Fél tizenkét órákor egyetlen egy *Komjáthy*-párti szavazó sem jelentkezett. A szavazatok aránya

Fél 12 órákor:

<i>Komjáthy</i>	129
<i>Botzenhardt</i>	155

Morvay Győző, akit az elnök a választási helyiségből el akart távolítani, visszatért oda. Csakhamar hangos szóvitába elegyedett *Rács* Dezsővel, az egyik bizalmi férfiúval. A szóvita egyre jobban mérgesedett el, de azután mégis magától elsimult.

12 órákor a szavazatok aránya ez volt:

<i>Komjáthy</i>	157
<i>Botzenhardt</i>	211

fél 1 órákor:

<i>Komjáthy</i>	170
<i>Botzenhardt</i>	211

szavazata volt.

Botzenhardt megválasztását biztosra veszik.

Egy óra felé már nagyon gyéren jelentkeztek a *Komjáthy* pártiak. Ekkor az arány ez volt:

<i>Komjáthy</i>	196
<i>Botzenhardt</i>	333

A *Botzenhardt* párt tanyáján egyre fokozódott az örömmámor és féktelenül tartott az abugolás. Állandóan ilyen kiáltások hangzottak:

Abug *Komjáthy*! Le a zsidókkal! A választás eredményét *Komjáthy* előre látva, elkedvetlenedett és a visszalépésről tanakodott.

Fél kettőkor ez volt az eredmény:

<i>Komjáthy</i>	230
<i>Botzenhardt</i>	486

Közben volt egy incidens. Egy öreg embert, volt negyvennyolcas honvédet, aki *Komjáthy*-ra akart szavazni, visszautasítottak, mert nem volt benne a választói lajstromban. Ez nagy méltatlankodással fakadt ki:

— Ha nincs is szavazati jogom, de van meggyőződésem. Negyvennyolcas honvéd vagyok és ezt a negyvennyolcas pártot utálok.

Háromnegyed három órákor a szavazatok aránya így oszlott meg:

<i>Komjáthy</i>	238
<i>Botzenhardt</i>	540

A választók már csak szórványosan jelentkeztek. Ekkor *Rács* Dezső fővárosi bizottsági tag egy zárt levelet nyújtott át a választási elnöknek. A levél *Komjáthy* lemondását tartalmazta és így hangzott:

Tisztelt Választási Elnök Ur! Ezennel bejelentem, hogy visszalépek a harmadik kerület országgyűlési képviselőjelöltségétől.

Komjáthy Béla.

Benedek János dr. választási elnök elolvasta s azután visszaadta a levelet azzal, hogy hitelesítsék az aláírást a *Komjáthy*-párt bizalmi férfiai. Ennek megtörténte után az elnök kihirdette, hogy *Komjáthy* Béla visszalépése következtében a választási aktust befejezetnek nyilvánítja és a harmadik kerület országgyűlési képviselőjének *Botzenhardt* Jánost jelenti ki.

A győztes párt nagy éljenzéssel fogadta az eredmény kihirdetését. Küldöttség ment az ujonnan megválasztott képviselőért, akinek *Benedek* János választási elnök néhány üdvözlő szó kíséretében adta át a mandátumot, örömet fejezván ki a felett, hogy a negyvennyolcas zászló díadalra jutott. *Botzenhardt* rövid beszédben megköszönte a választók bizalmát és szilárd ragaszkodást ígért a függetlenségi eszmékhez. Azután még *Batthyány* Tivadar gróf beszélt, kijelentvén, hogy a választásnál két jelölt írta ugyan zászlajára a negyvennyolcat, de csak egy negyvennyolcas volt, aki szerencsésen győzött is.

A választás eredménye a függetlenségi pártban is nagy örömet keltett.

SPORT.

+ Turisták választmányi ülése. A turista-egyesület választmánya tegnap este 6 órákor az egyesületi helyiségben *Schmidt* János dr. elnök-lete alatt látogatott ülést tartott. Elnök az ülést megnyitván, felolvastatta a múlt havi ülés jegyzőkönyvét, amelyet hitelesítettek, majd jelentést tesz az egyesület lakásügyéről. A választmány nem fogadta el az igazgatóságának a lakás kérdés megoldására nézve tett előterjesztését és a kérdés tanulmányozására egy újabb bizottságot küldött ki *Szabó* János, a turista-dalárda vezetője bejelenté, hogy a dalárda február hó 22 én, szombaton, az egyesületi helyiségben hangversenyt fog a tagok részére rendezni. A hangversenyen belépő díj nem lesz. A hangverseny műsora tíz válogatott és ujonnan betanult énekszámokból fog állani, amely reméli, kellemes szórakozást fog nyújtani a közönségnek. Végül *Ritt* Gyula titkár előterjesztésére kimondotta a választmány, hogy a hagyományos turista pikniket ez évben is március hó első szombaján (7 én) tartja meg, amely tombola-estélyivel lesz összekötve. Együttel a tagok köréből egy száz tagu vigalmi-bizottságot választott meg, amely minden héten ülést tart. A vigalmi bizottság január hó 27-én, hétfőn este hat órákor fogja az első ülést megtartani az egyesület helyiségében, melyre a tagokat ezután is meghívja és szíves megjelenésre kéri az igazgatóság.

Amiről beszélnek.

A báró házasodik.

Arad, január 23.

Egy hétágu koronával rendelkező aradi család sarja nőül vett egy cselédleányt.

— A gróf — ugyebár, önök kitűnően ismerik a gróft a Beniczky né regényeiből? — szóval a gróf végigdől a kaszinó foteljén és megszólalt:

— Megint egy messzalliansz!

A báró, aki a gróffal szemközt ült s aki éppen szerelemben szenvedett a *Nagyon Intim Színház* primadonnája miatt, idegesen legyintett a kezével.

— Eh, messzalliansz. Nem ismerem el ilyesmit. Ez romantika, édes barátom, tiszta és nemes romantika. Amiért az ember kékvérűnek születik, nagyon könnyen beléserethet egy egész pirosvérű valakibe, akinek kékek a szemei és aki mesésen tud eszékolni. *Les extremes se touchent.*

— Szóval, te helyesled, hogy elvette azt a cselédleányt. Mert egészen más, ha valaki elvesz egy primadonnát, egy polgárlányt. De egy cselédet, drágám egy cselédet! A báró elvégre akkor is báró, ha szegény ember. És ez a fiú belegabalyodik egy cselédleányba és nőül veszi. A lapok természetesen ujjongani fognak, ha megtudják. Romantikáról, nemes romantikáról fognak beszélni. Pfu, nagyon demokrata ize van a dolognak!

— De kérlek . . .

— Ne kérj. Meg kell engedned, hogy a rang kötelez. Meg kell engedned, hogy ez nem romantika. Ez közönséges dolog, ez egyszerű élettani dolog. A fiú meglát egy cselédleányt. Valami homályos ösztön ébred fel benne. Valami homályos ösztön, amely azt sugja neki, hogy ez a nő megfelel az ő fizikai énjének. És a fizikai én felrugja az erkölcsi ént: a fiú elveszi a cselédleányt. Ez nem romantika. Ez csak azt mutatja, hogy az erkölcsi én gyengébb volt a fizikainál. Ez a gyengeség tehát betegség is, mert minden gyengeség betegség.

— Hohó! Ez nagyon rideg és nagyon elfogult álláspont! Az ember fizikai énje mindig erősebb az erkölcsi énjénél. Aki éhes és akinek se pénze, se munkája: elmegy koldolni vagy lopni. Ha magasabb erkölcsi szempontok követelnék, hogy mondj le a havannáról, három napig koplalnád talán a füstöt, de a negyedikén már ismét ott volna a fogaid között a *Flor Especial*. Ha gyomorgörceid vannak és magasabb erkölcsi szempontok azt követelik, hogy vig élcekkal mulatásod őfenségét, a hipopotámiai császár leányát: egyszerűen ágyba feküdnél és három tanár konzultálna fölötted. És ha nem így volna, akkor igazán beteg ember volnál. Minden erkölcsi telenség megbocsájtható, ha kényszerűség az oka. És minden erkölcsi telenség megbocsájtható, különösen ha nem is erkölcsi telenség.

— És a romantika? A demokraták romantikája? Ez a komisz fogalom, amelyik szépnek hazudja mindazt, ami éppolyan közönséges, éppolyan degusztáló, mint például a nátha. Szerelmes vagyok egy cselédbe: ez az erkölcsi nátha. A vérem talán rávinné, hogy egy pástorórárt töltsék vele, de az értelmem azt mondja: nem. Szerelem: ez a szó egy alantas ösztön gyönyörű kifejezése. A vágy ugyanaz, ami a szerelem. Brutális kielégítést követelő ösztön. Annál brutálisabb és annál alacsonyabb, minél nagyobbak a férfi és a nő között a társadalmi különbségek. Ha egy *race* fentartása belejátszik a szerelembe: ez adhat neki valami erkölcsi tartalmat. De ez a messzalliansz, akárhonnán nézem is, csak messzalliansz marad. Egy báró és egy cseléd: az ilyen nász degusztálóbba a legtekintélyesebb náthánál is.

A báró felkacagott.

— Izlés dolga, édes öregem! Talán drasztikus vagyok, mikor azt mondom, hogy — még egyszer

pardon! — a trágya is degusztáló dolog és mégis megtermékenyíti a földet. A trágya nem romantikus és nem szép, de a hullámzó gabonaföld romantikus is, szép is. A föld azonban végre is kihasználódik, ha hébe-hóba vissza nem adják az erejét. Így vagyunk mi is a messzallianszokkal. Látod fiam, az én vérem kék, a te véred kék, de mindketten vérszegények, sápadtak és véznák vagyunk. Az agyunk működése nem gyorsabb a közepszerűnél. Az uristen adjon nekünk minél több messzallianszt, mert különben végünk van!

A gróf idegesen rázta a fejét.

— Eh, bolond vagy, nem lehet veled beszélni! Mondhatom neked, hogy sohasem fogom elfogadni a te teóriádat. Még egy pástorórárt sem olyan nővel, akitől a születés országutján mértföldek választanak el. Különböznél szervusz. Dolgom van.

— Hol?

— Tudod, egy roppant csinos kis lányt láttam a multkor itt az utcán. Valami csomagot cipelt. Kifutólány Monaszterlinél. Megismerkedtem vele és hat órákor találkoztunk . . . — zab.

A házszabályrevízió.

Nagy Sándor módosítása.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, január 23.

A függetlenségi párt ma letárgyalta és elfogadta a házszabályrevíziót. A többi pártok is. Ebben nincs semmi csocálatos: az eddigiek után az lett volna következtetés a függetlenségi párttól, ha nem szavazta volna meg, ami ellen hajdan annyi verével küzdött.

Tudósításunk:

Kossuth, a szigorú.

A függetlenségi párt ma este *Kossuth* Ferenc elnökle alatt értekezletet tartott, amelyen a házszabályrevízió kérdését tárgyalták.

Napirend előtt

Hoffmann Ottó szavá teszi *Ugron* Gábornak egy a „Magyar Nemzet”-ben megjelent cikkét, amelyben *Ferenc Ferdinánd* trónörökös ellen irányuló tendenciát lát és hibáztatja, hogy *Ugron* nem kérdezte meg a pártot ez irányban.

Ugron Gábor kijelenti, hogy a koronás magyar király iránt tisztelettel viseltetik és a cikk, amelyben senki megnevezve nincs, *Ferenc Ferdinándra* csak úgy vonatkozhatik, ha oda direkt belekeverik.

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy a függetlenségi párt alkotmányos párt, amelynek minden tagja hűséggel viseltetik az alkotmányos magyar király iránt. A trónörökös, aki távol áll a politikai szerepléstől, személyi és politikai küzdelmekbe belevonni a párt egy tagja sem óhajtja. Meg van róla győződve, hogy sem *Ugron* nem állott szándékában sérteni, sem *Hoffmann* Ottó nem akarta *Ugron* alkotmányos érzelmeit kétségbe vonni.

Az elnöki székéből *Nagy Emil* indítványának betervezése előtt kijelenti, hogy a függetlenségi pártnak már évekkal ezelőtt az volt az álláspontja, hogy hozzájárul a házszabályok szigorításához, ha a választói jogosultságot kiterjesztik. Most közel van ennek az ideje. Feltétlenül bizonyos, hogy az új választási törvény alapján nagyobb számmal jelennek meg a képviselőházban olyan elemek, amelyek a magyar állam nemzeti érzelmi és hagyományos hazafisága ellen állást fognak

foglalni. Szükséges tehát, hogy az obstrukciónak az a könnyüése és az a biztos védelem, amely a mostani házszabályoknak kifolyása, a jövőben megnehezíttessék. Adja Isten, hogy Magyarország nem magyar ajku polgárai lássák be azt, hogy az a magyar nemzet, amely nekik oltalmat adott és megengedte, hogy megőrizték nyelvüket, vallásukat, szokásaikat, nem érdemi meg azt, hogy az idegen ajkuak ne ismerjék el annak a szükségét, hogy az államalkotó magyar faj adta és tartja meg ennek az országnak jellegét.

Kmetty föltételei.

Nagy Emil betervezte a házszabályrevízió tervezetét módosító ismert indítványát, előadja annak előzményeit és létrejöttének történetét.

Zichy *Vladimir* elfogadja a javaslatot.

Kmetty *Károly* általánosságban hozzájárul az előterjesztett módosításhoz, de hangsúlyozza, hogy a módosítás csak Magyarország belső ügyeire vonatkozhatik és semmiféle olyan ügyre, amely Ausztriával közös, nem terjed ki. Elfogadná az indítvány utolsó pontját is, amely azt mondja, hogy ezen sürgősség szerint lesz tárgyalandó a megalkotandó végleges házszabálytervezet is, de konstataálja, hogy ez nem ered tőle és elvbarátaitól és nem foglaltatott abban a szövegezésben, amelyet ő és elvbarátai megállapítottak. Csak az esetben fogadná el azt, ha megnyugtató kijelentést kapna a tekintetben, hogy a bekövetkezendő végleges házszabálymódosítás nem lesz szigorubb, mint a jelenlegi. Feltétlenül szükségesnek tartja, mint a legkardinálisabb és legreálisabb alkotmánybiztosítékot, hogy az ujoncmegajánlás jogát ne vonják bele a sürgősen tárgyalandó ügyekbe.

Andrássy *Gyula* gróf belügyminiszter minden félreértés elkerülése végett kijelenti, hogy *Kmetty* első feltételét elfogadja, mert arra nézve már megállapodás történt, amelynek értelmében a miniszterek, — természetesen nem mint a kormány tagjai, hanem mint magán egyének — kijelentették, hogy a végleges házszabályrevízió nem lesz szigorubb a mostaninál. *Kmetty* második feltételét azonban nem fogadhatja el, mert ez az ország érdekeit veszélyeztetné.

Gaál *Gaszton* *Kmetty* álláspontját teszi magáévá.

Mérey *Lajos* rövid felszólalása után *Bizony* *Akos* türethetlenné tartja a jelenlegi állapotot, amely mellett husz összevrodott ember technikai obstrukcióval lehetlenné teszi a parlament működését. Indítványozza, hogy a javaslat utolsó előtti pontjában ezen szavak helyett: „az általános választói jogra vonatkozó tárgyalások befejezése után” tétessék a következő kifejezés: „az általános választói jog elvére fektetett új választási törvény alapján.”

Nagy Sándor módosít.

Nagy Sándor azon vádakkal és rágal-makkal szemben, amelyekkel a pártot és törekvéseit meggyanusítják, szükségesnek tartja, hogy a megalkotandó végleges házszabályrevízióra vonatkozólag már a mostani indítványban rendelkezés vétessék fel és indítványozza, hogy a képviselőházhoz benyújtandó javaslat utolsó előtti mondata helyett a következő vétessék fel:

Ezen határozat feletti tanácskozásoknál ennek a szakasznak rendelkezései alkalmazhatók, de csakis a házszabályok oly végleges és általános módosításánál, amely a klotür behozatalát nem célozza. A házszabályok esetleges későbbi módosításánál azonban jelen határozmányok igénybe egyáltalán nem vehetők.

Hoffmann Ottó a katonai kérdések megoldásáig a házszabályrevíziót nem tartja időszerűnek.

Rátkay László indítványozza, hogy a függetlenségi párt újból vizsgálja át ezt a javaslatot és csak azután terjesszék az értekezlet elé. Kivánatosnak tartja, hogy a házszabályok szigorítása előtt a párt megismerje a választási törvényt, amelyet nem függetlenségi ember csinált és ennél fogva nem kell bizalommal lenni az iránt.

Kossuth Ferenc nézete szerint Rátkay teljesen lehetetlen dolgot kíván, mert nem lehet olyan javaslatot a párt elé terjeszteni, amely még véglegesen nem készült el és nincs megszövegezve. Semmiféle kényszerhelyzet fenn nem forog, a párt minden egyes tagja benyújthat módosításokat.

Apponyi Albert gróf sulyt helyez arra, hogy amennyiben bárkinek aggodalma van, az eloszlattassék. Rátkay beszédére kijelenti, hogy a pártvezetőség a függetlenségi párt intézőségét összehívta s a tárgyalások folyamán mindvégig résztvettek a függetlenségi-párt bizalmi férfiai. Hosszasan bizonyítja a házszabályrevízió szükségességét és rámutat arra, hogy az általános választói jogról szóló törvény alapján nagy számban fognak bejutni a képviselőházba olyan elemek, amelyek nem állanak nemzeti állásponton. Ezeknek nem szabad a kezükbe engedni ilyen veszélyes fegyvert. A párt felelősséggel tartozik ezért a történelem előtt, ez olyan dolog, amelyet a pártnak, mint hazafias pártnak, történelmi hivatása folytán teljesíteni kell.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter reflektál Rátkay megjegyzéseire. Teljesen méltányolja Rátkay aggodalmait a választói jogot illetőleg és szívesen hajlandó vele megismertetni a javaslat részleteit. Igen örvend annak, ha bárki abba a helyzetbe hozza, hogy más csinálja meg ezt a javaslatot. Amennyiben az az aggodalom, a melyet itt Rátkay kifejezésre juttatott, a pártban is gyökeredzik, kijelenti, hogy örömezt bocsátja rendelkezésre tárcáját. (Felkiáltások: Éljen Andrássy!)

Bathányi Tivadar gróf elfogadja Nagy Emil javaslatát és kijelenti, hogy nincs igaz magyar ember, aki a javaslat jelentőségét nemzeti szempontból fel ne fogná. A párt teljes nyugalommal van az iránt, hogy Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a javaslat megalkotásánál az ország érdekeit tartja szem előtt.

Ezután az értekezlet elfogadta Nagy Emil indítványát és megbizta Bizonny Ákost, Gál Gasztont és Nagy Emilt, hogy az értekezleten elhangzott módosítások figyelembe vételével állapítsák meg a holnapi ülésen Nagy Emil által előterjesztendő indítvány szövegét.

Ezzel az értekezlet véget ért.

*

Az alkotmánypárt a házszabályrevízió ügyében ma értekezletet tartott, amelyen Szell Kálmán hosszabb beszédben mutatott rá a revízió szükségességére. Ezután a párt a tervezetet elfogadta.

A néppárt is tárgyalta ma esti értekezletén a revízió kérdését és a kormány tervezetét, de végleges határozatát csak holnap hoznak, miután megismerik az indítvány teljes szövegét.

Rémregény az életből.

A meggyilkolt csempész.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 23

Rejtélyes bűntényt derített ki a petrozsényi csendőrség vezetője a napokban Újév reggelén Bancsilla Péter 44 éves lótolvajt és csempészt a Zsily folyó partján baltaütésektől agyonverve, holtan találták. Bancsilla gazdag ember hírében állott és mindig volt pár száz forint az övében elrejtve. A megindult vizsgálat megállapította, hogy Bancsillát nem ott verték agyon, ahol találták, hanem a szurdoki szorosban, mintegy 3 kilométernyi távolságról hurcolták oda.

A gyilkosok feltörték Bancsilla házáat, ahonnan mintegy 10,000 korona készpénzt és több ezer korona értékű kötvényt takarékpénztári könyvet és mintegy 500 korona értékű ruhaneműt elvittek. Az erélyvel folytatott vizsgálat megállapította, hogy Bancsillának mint hírhedt csempésznek Románia határszéli megyéiben és Erdélyben nagy összeköttetései voltak. Bancsilla édesatyjával is olyan rossz viszonyban volt, hogy az öreg Bancsilla kénytelen volt a hatósághoz fordulni, hogy tegyen valamit fia ellen. A gyilkosság után pár napra a csendőrség az öreg Bancsilla lakásán házkutatást tartott, ahol megtalálták a fiatal Bancsilla kamarájából eltűnt összes ruhaneműket, értékpapirokat és takarékpénztári könyveket és azt a faládát, melyben Bancsilla pénzét és értékeit szokta tartani.

A csendőrség erre gyilkosság és rablás gyanuja alapján az öreg Bancsillát, a vele vadházasságban élő asszonyt és nőcselédjét letartóztatta és mindhármukat a dévai kir. ügyészségre kísérte. A dévai törvényszék azonban rövid kihallgatás után mindhármukat szabadon bocsátotta. A gyilkosságot megelőzőleg a petrozsényi és szurdoki csendőrség több lopás és csempészet ügyében nyomozott; különösen egy nagy lopási és okirathamisítási ügy foglalkoztatta, amelyben Bancsilla Péter és társai szerepelnek. Legutóbb ugyanis Romániából 20 darab lopott lovat sikerült Bancsillának a határon átcsempészni és azokat a vásáron eladni. A nyomozás szálai Bancsillához vezettek. Kovács Bálint járásörmester ekkor arról értesült, hogy Bancsilla már egy év óta a Pábring nagy szakadékában egy román embert rejteget s ezzel és több társával együtt szokta legvakmerőbb rablásait végezni.

Kovács járásörmester Szőke szurdoki örmesterrel együtt erős küzdelem után tegnap a Pábring havason meglepte a hajnali órákban Sztanics György livazsényi lakost és letartóztatta. A nyomozás és vallomás meglepő fordulatot adott az egész ügynek. A vizsgálat megállapította, hogy az elfogott Sztanics román alattvaló, fegyenc, aki saját nevének meggyilkolása miatt már 15 évi fegyházra volt ítélve, de tavaly sikerült neki a börtönből megszöknie és 3 társával Bancsilla bandájába felcserélték vakmerő rablásait, melyeket aztán Bancsilla a petrozsényi, lupényi és más piacokon szokott értékesíteni, állítólag hatóságilag kiállított marhalevelekkel. A nyomozás során 1051 koronát, 67 leit és 30 bánit találtak náluk.

Hosszas vallatás után bevallották, hogy Bancsilla Pétert Sztanics Petrus, ennek felesége és Woholán Juon gyilkolják meg a szur-

doki szorosban és vitték a Zsily partjára, ahol megtalálták. A nála volt pénzt elvették és megosztokodták. Bancsilla házáat is ők törték fel és az onnan ellopott holmikat azért vitték az öreg Bancsilla kamrájába, hogy magukról a gyanút elhárítsák. Vallomásukban azt mondják, hogy azért gyilkolták meg Bancsillát, mert féltek, hogy a nagy lólopási ügyben Bancsilla elfogja őket árulni. Sztanics Petrus mint románial szökött fegyencet a román hatóság kövelelte is magának, azonban a csendőrség büntérszáival együtt a dévai ügyészségnek adta át.

A tanítók ügyei.

A tanítóegyesület választmányi ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 23.

Az Aradvidéki tanítóegyesület igazgatóválasztmánya ma tartotta az ez évi közgyűlést előkészítő ülést.

Tudvalevő, hogy az Eötvös-alap országos tanítói segélyegyesületnek jótekonyságát az Aradvidéki tanítóegyesület minden tagja élvezheti, ami főképen Kovács Vince einök érdeme. Kovács Vince buzgólkodása folytán ugyanis az egyesület által fizetett díjak biztosítják e jogokat. Jelenleg is négy egyesületi tag gyermekkel vannak a tanítók házában elhelyezve. A választmány mai ülésén felkérte Kovács Vince einököt, hogy gondoskodjék egy újabb alapítvány létesítéséről, mert az egyesület tagjainak száma oly rohamos mértékben nőtt, hogy az egyesület idővel nem tud majd minden kérelemnek eleget tenni.

Kovács Vince készséggel vállalta magára ezt a feladatot és ígéretet tett, hogy minden lehetőleg meg fog tenni az alapítvány létesítése érdekében.

Melegen parentálta el Kovács Vince a nemrég elhalálozott Steinbruckner Ferenc ujaradi tanítót, aki éveken át buzgó tagja volt az egyesületnek. Majd Mátyás Máttyás tiszteletbeli einök érdemeit méltatta, nyugalmabavonulása alkalmából.

Elhatározta a választmány, hogy az 1908. évi rendes közgyűlést március hónapban fogják megtartani. A közgyűlés keretében nagyobb szabású rajzkiállítás mutatnak be az elemi iskolai rajzitanítás új módszerének illusztrálására. Valószínű, hogy egyúttal egy országos szaktekintély gyakorlatilag is be fogja mutatni az új rajzitanítást.

Az eleki fiókbizottság indítványára a napközi otthonok kérdéséről is tárgyalta az igazgatóválasztmány. A baromfityenyésztés, a méhészet, a gyümölcstermelés és a konyhakertészet tanulmányozására kiküldött bizottság jelentését tudomásul vették s a bizottságot további tanulmányozásra kérték fel. A szakbizottságba pótlólag Barsy Mihály seprősi, Wéber János glógováci és Kölln József pécskai tanítókat is kiküldték.

Az igazgatóválasztmány magáévá tette Nagy Sándor tanárnak a március 15. ike és október 6. ika megünneplésére vonatkozó ismeretes indítványát és elhatározta, hogy országos akciókat indít.

A konviktus avató ünnepélyéről és az ezzel kapcsolatos diszközgyűlésről emlékkönyvet ad ki az egyesület. Ennek megszerkesztésére Szőlősi István tanárt kérték fel.

Még a napirend előtt Lautner Máttyás hosszabb beszédben méltatta Kovács Vince érdemeit, biztosítván őt a tanítószegély ragaszkodásáról. Kimondta a választmány, hogy a Kovács Vince alapítványra már most kiírja a pályáza-

tot. Az ösztöndíj egy gyermeknek a konviktusban való elhelyezésére szolgál.

Az ülésen jelen voltak: Arnold János, Cziráky Márton, Czobor Ottó, Bérczy Ödön, Grünbaum Miksa, Jeney Béla, Keresztes Arzén, Lefkovits-Mór, Lautner Mátyás, Kádár Jenő, Kresz Károly, Marinkovits Péter, Maurer Mihály, Máday Máttyás, Pareán János, Schwiagl Gyula, Szathmáry István, Sófalvi György, Szöllösi István és Schleifer Antal.

A vásárhelyi rém.

Büntetés elől a halálba.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 23.

Hódmezővásárhelyi tudósítók egy elmebeteg ember öngyilkosságáról értesít bennünket, akinek botrányos viselt dolgai az aradi színházról egyik művésznőjének, *Novák Irén*nek is kellemetlen órákat szereztek.

Megírta, hogy a nyáron Hódmezővásárhelyen *Novák Irén* színművésznő 12 éves kis leánya ellen egy vadállás ember merényletet akart elkövetni. A kis leány a parkban sétált három kis társnőjével, mikor őket egész a tegnapi napig ismeretlen ember megtámadta és üldözöbe vette. Éppen akkor jár a parkban *Nagy Sándor* rendőrciszgató, a mikor a négy leányka rémülten menekült valami ember elől. Felkutatatta a népkertet, de az embert nem találta meg. Nemsokára a művésznő leányát újra üldözöbe vette és a fürdőtől a színházig kergette egy ember, akire az előbb üldözöbe vitt leányok általi adott szeméyleírás ráillett. Sokáig kutaták a merénylőt, de eredménytelenül.

Tegnap végre elérte sorsa. Egy rendőr észrevette, hogy egy serdülő, fejletlen leánykát csalogat valaki a tó alá. A tettenért csábítót bekísérte. *Fránki János*, *Kalap utca* 4. szám alatti lakos volt, aki valamikor cserepes mesterséget űzött, utóbb kis vagyonából élt. Családja nem volt.

A szerencsétlen, megtévedt embert a *Lázár utca* sarkán fogta el a rendőr, amint három kis leánynak mutogatta magát. A rendőrségen azt a gyanút keltezte, hogy nem bűnös, hanem szánandó elmebeteg; a közkórházba való, nem fogházba. A rendőrkapitány mára rendelte magához, hogy megvizsgálta elmebeli állapotát.

Azonban a földi bíróságnak nem volt módja *Fránki Jánossal* rendelkeznie. A Mámazugi szőlők csőszházának ereszen felakasztotta magát.

A csősz délelőtt 8 órakor hagyta ott a csőszházat, hogy a hetipiacon egyet s mást vásároljon. Dél 11 órakor tért haza; mikor már az örege szélén haladt, valami sötétlet előtte az eresz alatt. Enyedte szeméit, de nem tudta kivenni, hogy mi az. Közelebb érve látta, hogy ott áll valaki.

Mikor a csőszházhoz ért, akkor látta, hogy akasztott ember a vendég. Kifelé arccal, ugyszólván állott az ember, nyakán kötél volt, mely az eresz fájára volt erősítve. Semmi elváltozás nem látszott rajta.

A csősz embereket hívott, tapogatták az akasztott embert, de már egész merev volt, így aztán le se vágták, hogy a vizsgálatnál baj ne legyen.

Az eresz alatt asztal áll, mellette ülő; az asztalon egy butykos állt üresen, ennek tartalmát meglátta az ember. Valami koromfélével felírta a falra, hogy düljön rá a városháza az urakra. Hogy miért haragudott rájuk, nem tudni. Zsebében levelet találtak, melyben így kezd bucsuzkodni:

„Az életem ugyanis unalmas volt, de még unottabbá tette egy rendőr, a tegnapi napon elvádolt a kapitány előtt; mert védekezni nem tudtam, azért vádolt el. Isten veletek, Isten áldja meg a két kapitány urat!”

Igy hangzik a bucsulevele; valószínű, hogy mániákus volt, aki még most is azt képzelte, hogy őt hamisan vádolják kis gyermekek megrontásával.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: *Gretchen*, bohózat. Bemutató előadás (C bérlet.)

Szombat: *Gretchen* bohózat. (A bérlet.)

* *San Toy*. A legjobb angol operettek egyikében fejezte be négy estén át tartó vendég-szereplését *Komlóssy Emma*, az aradi színház ünnepelt vendégprimadonnája. Már talán nem is kellene felemlíteni, hogy zsufolt ház előtt bucsuzott *Komlóssy Emma* a viszontlátás reményében. Elragadóan kedves *San Toy*-t láttunk tőle, pajzán, kedves volt és remekül énekelt. Tapsolták, ünnepelték és virággal bucsuztak tőle. A vendégművésznőn kívül *Rontay Boris*-kát pazer táncraért részesítették óvációban, a virágokból neki is kijutott. *Faludy* úgy táncolt, mint egy zsonglőr és pompásan mulattatta a közönséget. Minden táncát megisméltették. *Zalay Várnay, Leövey* és *Ladisslay* hozzájárultak a sikerhez. A két *Baranyai* nővér pompás táncát megisméltették. H. G.

* A *Gretchen* premiérje. Holnap végre bemutatásra kerül *Davis Gusztáv* és *Lipschütz Leopold* híres szatirikus bohózata, a *Gretchen*, amely nemrégiben a budapesti Magyar Színházban szenzációs sikert aratott s még most is műsordarabja ennek a színháznak. A darab egy német hercegség székvárosában játszik, amelynek erkölcsét teszik pellengőre a jókedvű, sokszor epésen szatirikus szerzők. Hogy ez a szatira mennyire elevenébe vág a német életnek, legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy előadásait Berlinben beállították. A francia cocheriával vetekedő pikantéria vonul végig a darabon, amelyben kacagató helyzetek váltakoznak. A holnapi premiéren a darab címszerepét *H. Novák Irén* játssza, aki ambícióval készült erre a pompás szerepre. Vezetőszerepe van a darabban *K. Kápolnay* Juliskának, továbbá *Hortynak*. Szerepét kaptak még *Benkóné, H. Körössy* Juci, *Ujj, Várnay, Szathmáry* és *Leövey*.

* *Mariházy* társulatának primadonnája. Ambíciózus színészekből lesznek a színházdirectorok s kis primadonnákból a nagy művésznők. Önkéntelenül is ez jutott eszünkbe, amikor azt az értesítést vettük, hogy *Mariházy Miklós*, a *kecskeméti* színház igazgatója, társulatának tagjai sorába szerződtette *Fenyvessi Olgát*, a vidéknek ezt a fiatal, de már is ismert nevű elsőrangú primadonnáját. Hatalmas, diadalmas művészi ut az, amit ez a bájos aradi leány oly rövid idő alatt az érvényesülés és a népszerűség tűzpróbáján keresztül megfutott. Alig két éve, hogy a színésziskolát föltűnést keltő sikerrel s a tanárok bizalma jóvendőléssel elhagyta s most mint kész, kiforrott művésznő azon a ponton áll, hogy nevét művészi diadaljai révén, általánosan ismertté tegye. Mint előkelő aradi uril leánynak, figyelemmel kísértük *Fenyvessi Olgának* meglepő művészi karrierjét s a vidéki társulatnál aratott nagy, értékes sikereiről örömmel emlékeztünk meg. Legszebb szerepei közé tartozik *Fenyvessi Olgának*: a „Diákélet” Katicája, *Szép Ilonka*, *Gábor diák*, a „Tavaszi” *Annuskája*, a *Milliárdos kisasszony* *Harmath Évi*je, stb. Az elsőrangú primadonnaszerepek kreálásában *Fenyvessi Olga* olyan talentumnak, finom intelligenciának, pezsgő temperamentumnak adta tanujelét, hogy a sajtó, ahol csak a társulat megfordult, mint a jövő

egyik nagy primadonnáját ünnepelte. És ez a művészi lélekkel megáldott aradi leány ma már tényleg olyan uton halad, hogy a hozzáfűzött reményeket beváltssa. *Mariházy Miklós*, aki most elsőrendű társulatot szervez, kitűnő szemű direktornak bizonyult, akkor, amidőn *Fenyvessi Olgát* szerződtette.

* A Tolnay kiállítás utolsó napjai. Még csak három nap van hátra abból az időből, amely után a páratlan sikerű Tolnay kiállítás bezárul. Hétfőn lesz az utolsó nap, mikor a közönségnek alkalma nyílik, hogy a művészi szépségekben gazdag tárlatot megtekintse. A kollektív kiállítás aligha fog bezárulni anélkül, hogy Arad intelligenciája kivétel nélkül, ne gyönyörködött volna a művész nyugodt eleganciájában, mesteri módon megfestett képeiben. Az utolsó pár nap újult művásárlási kedvet is ígér. A mai napon például *Szende Tivadar* dr. megvette az *Olivia* című pasztellt, végvári *Neuman Dávid* pedig a *Vázlat Besnyőről* című olajfestményt, — több képre pedig komoly ajánlat történt. Itt említjük meg, hogy a kiállítás helyiségekben, a *Weiss és Klein* cég műtárlati termében neves magyar szobrászok művei is mélyen leszállított áron kaphatók.

* *Wlassák Vilma* fellépte. A színház primadonnája, *Wlassák Vilma*, már annyira felgyógyult betegségéből, hogy hétfőn este eljátszhatja a *Pillangó kisasszony* címszerepét, amelyvel legutóbb olyan jelentős sikert aratott.

* Andaluziai tánc Spanyol szépségek járnak észbontó táncukat, gitárt, mandolint, pengetnek hozzá szépséges társnők, kasztanyett csattog és tüzes melódiákra járnak a bolérót. Az *Urdnia Színház*nak sikerült egy eredeti spanyol felvételt beszerezni, melyen gyönyörű andaluziai lányok és kitűnő táncosok járnak a remek spanyol táncokat. Alig kínálkozik a mi publikumunknak alkalom, hogy a tőlünk távol lakó népek szokásait, mulatságait megismerhessük, a mozgófényképekhez közelebb a különböző népeket. Az andaluziai tánc gyönyörű felvétel, mely mindenkinek nagyszerű szórakozására szolgál. A katonazene kitűnő zenével kíséri a remek táncot.

* Vasárnapi előadások. Vasárnapon két előadás lesz a színházban. Délután a bájos muzsikájú *Kis szökevény* angol operett kerül színpadra, este pedig harmadszor játsszák a *Gretchen*-t.

A haragos zsentri.

Színházi affér Nagyváradon.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 23.

Nagyvárad közönségét most érdekes eset foglalkoztatja. A Szigligeti Színház e heti műsorán egy helyi szerző darabja szerepel, amelyről az a hír terjedt el, hogy a bhari zsentri életet gunyos modorban tárgyalja. Amikor a zsentri kaszinó e híresztelést komolyan vette, erős akciózt indított, hogy a műszínházhozatalát megakadályozza. *Bölyny József*, a kaszinó elnöke kijelentette, hogy nagy botrány lesz, ha a direktor a darabot előadhatja. *Erdősi Miklós* színházigazgató azonban ragaszkodik ahhoz, hogy a darabot e héten okvetlenül színházhozza. Bizonyos, hogy az előadás kapcsán nagyobb tüntetés várható, mert a nagyvárad szociálisták helyeslik a mű tendenciáját és megjelennek az előadáson, hogy védelmükbe vegyék a darabot és szerzőjét.

A Szigligeti színházban, amelynek igazgatását csak néhány hét előtt vette át *Erdélyi Miklós*, a színház volt titkára, holnapután premierre készülnek. Eő akarják adni *Sarkady Lajos*nak, a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara titkáranak: *Határszálon* című

darabját, amelyről azt terjesztették, hogy a bihari zsenri alakokat persziflálja.

Ma este a bihari zsenri kaszinó *Bölcny* József, volt kolozsvári intendáns elnöklete alatt ülést tartott, amelyen számos felszólalásban kifogásolták a mű színrehozatalát. Többen azt követelték, hogy a szinügyi bizottság hasson oda, miszerint Erdélyi szinigazgató vegye le a darabot a műsorról. Az ülésen elhatározták, hogy ez iránt holnap küldöttséget menesztenek a szinügyi bizottság tagjaihoz, egy másik deputáció pedig még ma este keresse fel a direktort.

Előadás közben a színházi irodában meg is jelent egy három tagú küldöttség és tudomására hozták Erdélyi szinigazgatónak, hogy a kaszinó értesült a szombatra kitűzött darab zsenriellenes tendenciájáról. Kérték, hogy saját érdekében álljon el a mű színrehozatalától.

Erdélyi meglepődve jelentette ki, hogy ő jól ismeri a darabot, abban semmi olyan tendencia nincs, amiért a kaszinó ellene állást foglalhatna. A szinművet szombaton feltétlenül előadhatja, de meghívja a küldöttség tagjait a holnapi főpróbára, amelyen meggyőződhetnek arról, hogy a Sarkadi művében semmiféle támadás a zsenri osztály ellen nem található.

A közönség most nagy kíváncsisággal és izgatottan várja a szombati premiert, amely semmi esetre sem fog botrány nélkül lefolyni, mert a szociálisták nagyobb szabású tüntetésre készülnek.

Öngyilkosság fényes segédlettel.

Komoly történet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 23.

Ami komoly dolog, az nem vice. Ez olyan tény, amelyet eddig még a Magyar Távirati Iroda sem tudott megcáfolni, pedig az tudvalevőleg mindenről kísüti, hogy légből kapott, alaptalan koholmány. Nem vice például, ha valaki megüti a fényereményt, ellenben komoly dolog, ha valakit viszont megüt a guta. Az alábbiakban tehát egy ilyen határozottan komoly ügyről lesz szó.

A történet színhelye a Kristyór és Gurabárza közötti országot, illetve annak egy fája, sőt annak is az egyik ága. Ez a nevezetes ág volt ugyanis azon alkalmatosság, amelyen *Kalambritsor* Tódor földi pályafutását be akarta fejezni. A furcsa nevű halandó, aki már jó néhány esztendeje megünnepelte születésének félszázados jubileumát, a napokban arra a tapasztalatra jutott, hogy aki meghal, az nem él egy perccel se tovább. Mivel pedig *Kalambritsor* Tódor már ötvennégy esztendeig élt, ötvennégy év alatt a legragyobb mértékben meguntta ezt a foglalkozást. Szerzett tehát egy istrángot, kivonult a szobánforgó fa alá és annak egyik kellő szilárdsággal kecsesgató ágára felfüggesztette önmagát. Még pedig elhalálozási szándékkal.

Kalambritsor Tódor már javában rugdalózott a hűs januári szellőben, mikor az irigy sors két becsületes embert hozott a fa alá. A két becsületes ember azonnal megismerte a halálrazánt Tódort és látván, hogy még él, bicskával nekiestek a kötélnek, előre is örvendve, hogy ezen a réven nemcsak embert mentenek, de akasztott ember kötelére is tesznek szert, ami tudvalevőleg szerencsét hoz.

De ember tervez és isten végez. Amikor ugyanis a két becsületes egyén hozzáfogott a kötélevágáshoz, megjelent a látóhatáron *Dámi* Péter, aki csósz méltóságot és kétcsövű puskát visel. *Dámi* Péter, megpillantva a készülő merényletet, harsányan reakáltott a két emberre:

— Hozzá ne nyuljatok, mert lövök!

A két ember ijedten ugrott szét, a csósz pedig tekintélyes hangon folytatta:

— Hát nem tudjátok, hogy amíg a hatóság nem jön, addig nem szabad hozzányulni? Mars be gyorsan a faluba, a jegyzőért!

Az egyik férfi rögtön a nyaka közé vette a lábát és rohanást igyekezett a falu felé. A második halandó a csószszel leült az árok szélére, ahol a csósz elmagyarázta, hogy milyen bünt követtek volna el, ha levágják a még mindig rugdalózó embert. Mire az elbeszélés véget ért, *Kalambritsor* Tódor egy utolsót rugott a levegőbe és megtért ősei istenéhez.

Nemsokára megérkezett a hatóság is, amely azonban, — amint azt már minden jólnevelt újságolvasó tudja, — csak a beállott halált konstataálta. És miután az öngyilkosság minden kétségen kívül igazolható volt: a furcsanevű halottat levágták és eltemették.

Hát ez komoly dolog. Ezt a Magyar Távirati Iroda sem cáfolhatja meg.

Egy szál gyufa.

Gázrobbanások a fővárosban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 23

Budán, a Dunaparton ma reggel kilenc óra előtt egymásután három dördülés hallatszott. A dördülések zaja oly nagy volt, hogy ágyulövöknek lehetett tartani és városszerte hamarosan azt beszéltek, hogy az ó budai válsztáznál nagy vérengzések vannak, a katonaság háromszor sortűzést adott.

A dolog ennyire vészdelmes nem volt, mindössze csak nagy gázrobbanás történt. Rövid idő alatt Budapesten a gázrobbanások nem mennek ritkaságszámba, valóságos csoda, hogy a ma reggeli robbanás nagyobb szerencsétlenségnek okozója nem volt.

A robbanásról jelentő tudósítónk:

A gázgyár igazgatóságának jelentették, hogy Budán, a Főtéren, *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter palotája előtt gázömlés van. Hat munkást küldtek ki, akik a megszokott módon vizsgálták, hol történik az ömlés. Vasrudat vertek a földbe, kibuzták, aztán tölcserénnel át szagolták, érezték-e gázzzagot.

A Jégverem-utca és Margit-rakpart sarkán a szaglászó gázzzagot érezték és próbaképpen a kiömlő gázt gyufával megakarták gyújtani. Ebben a pillanatban nagy robbanás történt, a telefoncsatorna gömbölyű zárólapja felröpült, a csatornából tűz csapott ki és a munkások, valamint az ott álló *Moldovári* Simon rendőr égési sebeket szenvedtek. Sebesüléstük azonban egészen könnyű természetű, úgy, hogy a mentők a helyszínén kezelték őket.

Még el sem hangzott az egyik robbanás, már a második történt. A Pestl hazai takerékpénztárépület előtt dobták fel a robbanás a második zárólapot. Itten senki sem sérült meg.

Ugyanakkor a Fő-ut 6. számú ház előtt történt a harmadik robbanás; itten óriási erővel a métermézésés sulyu zárólapot szétveteit, az egyes darabokat két emeletnyi magasságra vitte fel és nagy pusztulást okozott.

A házban lévő *Csungár* Bódog féle cipőüzlet portálóját összetörte, *Loór* Irma virágkereskedésének összes ablakait bezúzta, a 145 ös számú kétfogatú bérkocsit összetörte és a bérkocsinál foglalatokodó *Fábián* József kocsimosón több sérülést ejtett.

Az emberek rémülve menekültek, mert attól tartottak, hogy a robbanások folytak ódnak, de a harmadik robbanás után több nem történt. A II-ik kerületi kapitányságról a helyszínére *Zolyomi* rendőrfogalmazó vezetése mellett egy bizottság ment ki, amely megállapí-

totta, hogy a kiszivárgó gáz beömlött a kábelcsatornába és ott meggyulladt.

A megsérült gázgyári munkások: *Simek* József, *Nyul* István, *Kurcsa* János és *Sesifert* Ferenc. Mindannyi az arcán sérült meg. Az összes sérülteket a II-ik kerületi kapitányságra vitték.

HIREK.

Regény a jégünnepélyen.

Az aradi jégpályán villam, légszesz, lampion és tűzijátékkal világitott esti jégünnepély lesz.

Nagysád, a *villam* lámpa fénye
Ha megsápadt arcomra hull:
Továbbsiklom gyorsan magával,
Szörényen, némán, szótlanul.
Ah nagysád, ön nem tudja rólam,
Hogy szörnyen imádom magát
S szívem — akárcsak azt a lámpát, —
Villamos áram járja át.

Nagysád, a *légszesz*, óh, mi sápadt,
Én magam is sápadt vagyok.
Ha meg nem csókol, istenemre,
Én egyszerűen meghalok.
Maga, akár a lég, — szeszélyes,
És hol hideg és hol meleg:
Nagysád, az isten is megáldja,
Csak a kezem szorítsa meg.

No nézze! Itt a lampiónok!
Ezenyi tarka-barka fény.
Ott meggyúlt máris a papiros...
Nagysád, ezen mód égek én.
Az én lángom tartós azonban, —
S egy csók a főambicióm...
Ugye, hogy tarkákat beszélék,
Oly tarkát, mint a lampión!

És felszalad egy két rakéta,
Szikrákat szórva szerteszt...
Éles! Ha tény és nem csalódás,
Szikrázni látom kék szemét.
És lássa, a szikrák lehullnak
És olvad tőlük már a jég...
Most nem lát senki... Igy, virágom,
Csókolj meg... ujra... ujra még!

— zab.

Adóvégrehajtás 0 fok alatt.

Arad, január 23

Katonáék vannak annyira ember-ségesek, hogy télviz idején nem masiroztatják az ujoncot a nap lementé után is. Meg aztán a külvárosok szűk utcáján nem vezet a hadnagy ur a századot. Sötét van és arra szép asszonyok nem sétálnak, a kik megbámulják a délceg ifjút, a mint ötven ember élén végig szántja az utcát. Mégis pereg a dob.

Kerüljünk csak beljebb és azonnal megtudjuk, miért pereg. Egy sötét udvar valamelyik sarkában áll a sárból hányt szobának csufolt kalyiba, mely háló, ebédlő és társalgó szerepében annyira büszkélkedik, hogy ki-dülledt falát meg kell támasztani. Lakója valami szegény munkás ember, amilyen volt például a ma öngyilkossá lett *Denk* János is, aki három napon belül kétszer akart bucsuzkodni ettől a boldog hazától. A füstös ablak előtt az udvaron egy asztal áll tele írásokkal. Előtte ül a végrehajtó ur, aki nem is annyira a szegény embert, mint inkább a dicső magyar nemzeti kormányt hajtja

vége. A szegény ember feje alól kihuzza legfeljebb a meghatározhatatlan párnát, de a dicső magyar nemzeti kormány arcáról leveszi a népbarátság — álarcát. A párnát elviszi adóba. Az álarcot elküldheti az ereklye muzeumba. Csinos kis gyűjteményt őriznek belőle, emlékül a szebb kor felvirradtára.

Végrehajtanak Aradváros egész területén. Alig van ház, amelybe nem látogatna el a végrehajtó, aki szegény maga is a körmeit fujja, mert majd lepotyognak a nagy hidegben.

Naponta hoz a posta keserves könyekkel telesirt levelet hozzánk, melyeknek minden sor írása ennek a nép nyomorát nagyuri göggel megvető uralomnak a koporsó váncosát alkotja.

Ez a kormány, mely azt hirdeti és hirdetteti magáról reggel, délben és este, felkeléskor és lefekvéskor, hogy annyi szociális törvényt még a világ teremtése óta nem alkottak mint ő, ez a kormány szigorú ukázt küldött szét az országba, hogy irgalom nélkül hajtsák be a hátralékos adókat — télviz idején.

Valóban bámulatos ember ez a mi mosolygós pénzügyminiszterünk. Valamikor, a mesék korában, mikor a liberális kormányok kasszáit tömte tele milliókkal, akkor volt szive. Akkor télviz idején megjött a rendelet pontosan, a kellő időre, hogy az állam vár a maga adójára addig, míg kitavasodik és kereset kínálkozik. Míg Wekerle liberális volt, volt érzéke a tavasz iránt. Tudta, hogy virágok fakadásával megjön az ember kedve és szívesen fizet — ha van miből.

Mióta a nemzeti kormány kincstárnoka, azóta elfelejtette, hogy kocsijából egykor a lovakat azok fogták ki, akiket ma kiüldöztet végrehajtóival ebből az országból.

Ma nincs szüksége a *projanum vulgusra*. Változtak az idők. Az irgalom és a lovak is divatját mult portékák. Wekerle Sándor automobilon vágat a népszerűtlenség elnyelő örvénye felé.

— A képviselőház szünete. Budapesti tudósítónk jelenti: A képviselőház a jövő hét első három napján, hétfőn, kedden és szerdán, a delegációk ülésézése miatt nem tart ülést. A kormány reméli, hogy februárig a Ház elintézi az újencjavaslatokat, továbbá a bírói és ügyészi fizetésrendezésről szóló törvényjavaslatokat. Azután a delegációk ülése alatt újból szünet lesz és ennek befejeztével rögrön a házszabályrevizió tárgyalását kezdik meg.

— Katonai tanácskozások. A király elnöklésével Bécsben január hó 24-én kezdődnek a katonai tanácskozások. *Ferenc Ferdinánd* trónörökös a tanácskozásokon nem vesz részt. *Schönaich* hadügyminiszter és a hadsereg főfelügyelői kaptak meghívót a konferenciára, amely a tábornoki kar személyi ügyeivel fog foglalkozni. Valószínű azonban, hogy még más fontos katonai kérdések is megvitatásra kerülnek.

— Képviselők afférje. Budapesti tudósítónk jelenti: *Farkasházy* Zsigmond disszidens képviselő a pártközi konferencián ellene elhangzott sértő kifejezések miatt tudvalevőleg tegnap

Pilis István országgyűlési képviselő és *Lenkey* Gusztáv hírlapíró útján provokáltatta *Babó* Mihály és *Szentiványi* Árpád országgyűlési képviselőket. Ezek ma nevezték meg megbízottait, akik az ügyet *Farkasházy* segédével békésen intézték el, mert fejük nevében sajnálkozásukat fejezték ki a történetek felett.

— Újabb kamatlábleszállítás. Londonból jelentik: Az angol bank ma ismét egy teljes százalékkal leszállította a kamatlábat, hat százalékról ötre. A hír az egész üzleti világban kellemes feltűnést keltett. Tudták ugyan a pénzügyi körök, hogy ma újból kamatlábleszállítás lesz, de azt hitték, hogy az angol bank csak egy fél százalékkal fogja a leszállítást elhatározni. Ezen üdvös eredményt főleg az angol pénzpiac rohamos javulása okozta. A budapesti börzén is jótékony hatást keltett az angol bank kamatlábleszállításának híre és az értékek némileg máris emelkedtek.

— Elfogták az ózdi gyilkosokat. *Miskolc*ról táviratozzák: A csendőrség nagyszabású nyomozás után ma megtalálta és letartóztatta az ózdi gyilkosság tetteseit, *Bari* József és *Bari* Mihály cigány testvérpárt. A csendőrök a letartóztatás után Ózdra, onnét pedig a merénylet színhelyére vitték a cigányokat, akik beismerték, hogy a merényletet ők követték el. Elmondották, hogy feltett szándékuk volt a pénzt szállító két hivatalnokot, a csendőrt és a kocsist meggyilkolni és a náluk levő pénzt elrabolni. A testvérpárt a miskolci ügyészség fogházába szállították.

— Nagy földrengés Olaszországban. *Reggio di Calabria*ból jelentik: Ma reggel öt órakor az egész tartományban igen erős földrengés volt, amely érzékeny károkat okozott, főleg *Branchallone*, *Brussano*, *Feruzzano* helységeiben. A földrengés szokatlanul heves volt és a tartomány lakosságában óriási pánikot okozott, de emberéletben nem esett kár.

— Letartóztatott aradi ékszerész. A rendőrség ma délelőtt letartóztatta *Róth* Ignác volt aradi ékszerészt. *Róth*nak évekkal ezelőtt ékszerészüzlete volt Aradon, azonban tönkrement. Azóta csak nagy ékszerész cégek számára végzett javítási munkálatokból élt. Magánfeleknek is végzett javítást s egy *Grünwald* Simonné nevű asszonytól több ékszert vett át, amelyeket nem adott többé vissza. *Róth* körülbelül három éve el is költözött Aradról. Tegnap rokonai látogatására Aradra érkezett. *Grünwald* nénak tudomására jutott ez s azonnal a rendőrségre sietett, ahol *Róth* ellen sikkasztás címen feljelentést tett. A rendőrség *Róth*ot kihallgatta s elzeteres letartóztatásba helyezte. Mint-hogy azonban állandó lakása van, szabadlábra helyezték.

— Egy képviselő sajtópöre. Ismeretes, hogy az ősszel a *Lupta* című, Budapesten megjelenő román nyelvű napilap Nagy György országgyűlési képviselőről azt írta, hogy a képviselőház karzatán ülő néhány román urinőre sértő megjegyzést tett. Most Nagy György a *Lupta* e közleménye miatt sajtópört indított.

— A városi szeszgyár a'apja. Aradváros dilemma elé került. Van tudniillik egy gombja, de nincs meg a hozzá való kabátja. Nem tudja mit kezdjen a gombbal. Vegyen hozzá posztót, fogadjon szabót, aki a gombra rávarrja a kabátot. Szó, ami szó, a tanácsnak iszonyu gondok között fő a feje. A városházán tudniillik van egy gazdátlan iromba nagy pálinkafőző üst. A rendőrségre került *Sikereán* András aradi polgár társaságában, aki az üstöt berugott állapotában valahol elemelte, de kijózanodván, nem tudja gazdáját adni. *Sikereán* ama tolvajok közé tartozik, akiknél a lopás csak bizonyos formalitások között történhetik. Mint a *Tavas* című ope-

rett Náci pincérje a szerelmesek láttára egész testében rángatózik, úgy *Sikereán* András abban a pillanatban, amint berug, már lop is. Józan állapotban egészen tisztességes, becsületes férfiú. Valami betegsége volt s azóta rászokott az alkoholra. És valami eszmétársulás kapcsán az ittas állapot azt szuggérálja neki, hogy a berugott ember elviheti a másét. Minél nagyobb volt a mámor, annál értéke-sebb volt a lopott tárgy. A betegségeknek is vannak fokai. *Sikereán* András kleptománikus lévén, nála a fokozatok tisztán kitapinthatók, mondanák a pszichiáterek. Utóbbi időben még ha berugott is, akkor is csak a pálinkafőzéshez szükséges eszközöket lopott. Ma délután a rendőr *Sikereán*t a Szabadság-téren találta teljesen elázottan, boldog álomba merülve. Fejét egy pálinkafőző üstre hajtotta, melyet ma délután emelt el. Hogy honnan, azt nem tudta, még kijózanodás után sem megmondani. Aradváros vállalkozási kedvét ismerve, biztosra vehető, hogy a tanács legközelebb pályázatot irat ki a mérnöki hivattal városi pálinkafőző építésére, lévén szeszra égető szüksége.

— Aki mindenáron megakart halni. Három napon belül ma másodszer követelt el öngyilkossági kísérletet *Denk* János *Trombita* utca 28. szám alatti lakos. Kedden a szobájában egy szegre akasztotta fel magát, de felesége idejékorán észrevette és elvágta a kötelet. Ma mérőggel akart véget vetni nyomorúságának. Kék követ evett s az erősen ható mérge össze-marta belsejét. Súlyosan megsebesülve szállította őt a kórházba *Prohászka* László dr., aki az öngyilkosnak az első segílyt nyújtotta. *Denk* az öngyilkosságot azért követte el, mert már hosszabb ideje munkanélküli.

— Jótékonyosság. *Pick* Ernőné urnó boldogult *Messzingerné* ravatalára szánt koszoru megváltása fejében 20 koronát adott át az Aradi Közlöny kiadóhivatala révén az aradi izr. négyeletnek.

— Rum compositio 1 literhez 20 kr. *Litör* aroma 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

TORVÉNYKEZÉS.

Utazás egy orr körül.

Arad, január 23.

Lusztbader Adolf aradi ügynök és *Brüller* Lajos aradi kereskedő állandóan hadilábon állnak egymással. Hol *Lusztbader* tesz különböző címeken feljelentést *Brüller* ellen, hol *Brüller* vádolja meg inkorrektiségekkel *Lusztbader*t. Legutóbb a mult év december havában volt hasonló természetű ügyük. A tárgyalás előtt a folyosón találkoztak és ekkor *Lusztbader* így aposztrofálta *Brüller*t:

— Taknyos!

A megsértett kereskedő nem hagyta annyiban a dolgot, hanem becsületsértési pert indított *Lusztbader* ellen, aki a mai tárgyaláson, amely *Zih* József aljárásbíró előtt folyt le, mulatságosan védekezett:

— Bocsánat — ugymond — én a világról se akartam *Brüller*t megsérteni. Én csak arra figyelmeztettem, hogy *nedves az orra*.

A derűtséget keltő kijelentés után *Brüller* *Moravets* Ferenc tanuval igazolta, hogy a vádlott az inkriminált kifejezést sértő modorban használta. A tanu nagy derűtség közben még azt is igazolta, hogy *Lusztbader* nem jóakarattal figyelmeztette *Brüller*t, miután erre nem volt ok. *Brüller* orra ugyanis nem volt nedves.

A mulatságos bizonyítási eljárás befejezése után, *Zih* József bíró *husz* korona pénzbüntetésre ítélte *Lusztbader*t, aki ezzel az indekolással felebbezett:

— Bocsánat, én tanukkal igazolom, hogy *Brüder*nek nedves volt az orra.

§ Félreértésből pörösködés. *Erdélyi* Ferenc államvasuti felügyelő néhány héttel ezelőtt egy társaságban azt hallotta, hogy egyik tisztviselő-társa, *Moravets* Lajos a községi választásokból kifolyólag súlyos vádakkal illette. *Erdélyi* rá-galmazási pert indított *Moravets* ellen, de ma, a tárgyaláson kitűnt, hogy *Moravets* *Erdélyi*ről

seha semmiféle rágalmazó kijelentést sem tett, Erdélyit csak tévedésből informálhatták így. A magánpanaszos Moravék ezen kijelentése után visszavonta a feljelentést és így Zih József járásbíró megszüntette az eljárást.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 23.

Üzlettelen, lanyha. Amerika 1/2-el olcsóbb.
Az árak 50 kilónként számítva

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra . . .	12.54—12.55	12.58—12.59
Buza októberre . . .	10.61—10.62	10.64—10.65
Zab áprilisra . . .	8.20—8.21	8.27—8.28
Rozs áprilisra . . .	10.73—10.74	10.73—10.74
Tengeri májusra . . .	6.99—7.—	7.01—7.02

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	639.75
Magyar hitelrészvény	770.25

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 23. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammmal terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 118—119 fillérig; fiatal közép páronként 331—320 kilogrammmal terjedő súlyban 120—122 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammmal terjedő súlyban 120—124 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 250 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammmal terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammmal terjedő súlyban — fillérig. Sertésleiszám: Január hó 25. napján volt készlet 21,757 darab, január 21. napján fihajtatott 150 darab, január 21. napján elszállított 31 darab, január 22. napjára maradt készletben 21,903 darab. A hízott sertés üzlet irányzata: Kellemesebb.

IDEGENEK ARADON.

— Január 23. —

Központi szálloda. Mihályos Gusztáv birtokos Homolya. — Brankovics B. min. tanácsos Bukarest. — Reményi Aladár birtokos és neje Homora. — Sugár Tivadar dr. ügyvéd Temesvár. — Halárky Árpád urad. intéző Erbilh. — Nagy Izsó főmérnök Budapest. — Förstl Ottó főmérnök Berlin. — Kiss Dóme dr. ügyvéd Nagyvárad. — Lates Kornél bizt. főfelügyelő Budapest. — Pieuni Edgardo mérnök Treviso. — Bioner Dávid kereskedő Krakkó. — Engel Viktorné kereskedő Szolnok. — Dárdai Ede bizt. igazgató Budapest. — Vass I. igazgató Budapest. — Fritz Vilmos utazó Bécs. — Ungár Mór utazó Bécs. — Fein Mór utazó Bécs. — Schwarz Félix utazó Bécs. — Wolfinger Vilmos utazó Budapest. — Szilárd Ferenc utazó Budapest. — Feninger Gyula utazó Budapest. — Winarszky Gusztáv utazó Igrim. — Deutsch Gyula utazó Budapest. — Miklós József utazó Budapest. — Waldman Márkus utazó Budapest. — Propper Imre utazó Budapest. — Mautner Sándor utazó Budapest. — Galk Antal utazó Debrecen. — Szabados Jenő utazó Debrecen. — Handl Mór utazó Budapest. — Stern Ede utazó Budapest. — Groszman Ede utazó Budapest. — Löwenstein József utazó Budapest. — Ungár Lajos utazó Budapest. — Sarcy Gusztáv utazó Budapest. — Kurzweil Ernő utazó Budapest. — Schönfeld Gyula utazó Budapest. — Pohl Gyula utazó Budapest. — Fischer Lipót utazó Budapest. — Vámoser Gyula utazó Budapest. — Spitz Simon utazó Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Nopcsa Elek báró nagybirtokos Szacsal. — Spett Ferenc dr. ügyvéd Budapest. — Kádár Gyula hivatalnok és neje Gyer győszentmiklós. — Arnold Péter ezredes Grodek. — Vuk Ferenc Budapest. — Abelsberg Miksa nagykereskedő Bécs. — Milkó Zsigmond mérnök és neje Szeged. — Szirmay Pálné és leánya Temesvár. — Székely Mihály állami hivatalnok Hódmezővásárhely. — Volenek Rezső titkár Fiume. — Rösztler Rudolf kereskedő Nagyzombor. — Biró Péter dr. orvos Debrecen. — Vild Odön gyógyszerész Versec. — Vermes József tisztviselő Versec. — Molnár Lajos joghallgató Szászrégen. — Schön Béla kereskedő Makó. — Szametz Dezső igazgató Köröstarcsa. — Tomka Márton aranybánya tulajdonos Abrudbánya. — Bordás József aranybánya tulajdonos és neje Abrudbánya. — Török István bányaigazgató Verespatak. — Volf Soma üzletvezető és neje Magyaróvár. — Réti Oszkár állami hivatalnok Mezőhegyes.

Pajor Sándor tanár és családja Nagyvárad. — Papp Antal tanár és neje Nagyvárad. — Blayer Manó mérnök Miskolc. — Sütő Bálint bérlő Békéscsaba. — Somló Manó gazdatiszt Szeged. — Farkas Ferenc gazdatiszt Szeged. — Barta Bertalan utazó Budapest. — Fischer Gyula utazó Budapest. — Baumgarten Lipót utazó Budapest. — Bleyer Armin utazó Budapest. — Reiner Manó utazó Budapest. — Baron Ottó utazó Budapest. — Róna Samu utazó Budapest. — Glück Lajos utazó Budapest. — Weisz Eliás utazó Bécs. — Lenh Zsigmond utazó Bécs. — Fröhlich Hugó utazó Bécs. — Metzling Péter utazó Bécs. — Spitz Adolf utazó Bécs. — Deutsch Károly utazó Debrecen.

Vass-szálloda. Abraham Lipót utazó Szeged. — Grösefel Kristóf utazó Bécs. — Szilassy Kornél utazó Bécs. — Dániel Áron iparos Segesvár. — Honti Lajos iparos Segesvár. — Váry Károly orvos Hódmezővásárhely. — Scharael L. utazó Prága. — Winternitz Géza utazó Brün. — Holósy Elek birtokos Hollód. — Gál Ferenc gazdász Bánhegyes. — Lukáts Sándor gazdász Bánhegyes. — Bálint Jenő birtokos Horgos. — Oravetz Adám birtokos Hódmezővásárhely. — Szabó Elemér utazó Szeged. — Weisz Manó utazó Budapest. — Gelberger Géza utazó Budapest.

Nemzeti Színház.

Péntek, 1908. évi január hó 24-én:

C) bérlet.

C) bérlet.

Itt először:

Gretchen.

Tréfa 3 felvonásban. Irta: Davis Gusztáv és Lipschütz Leopold. Fordította: Hajó Sándor.

SZEMÉKYEK:

Plein Sylvia	K. Kápolnai J.	Ó fensége	Horti Sándor
Schwegelman	Benkőné.	Von Strehle	Ujj Kalmán.
Beinagel	Kulcsár L.	Baus	Várnai Jenő.
Milli	H. Körössy J.	Niemann	Szathmári A.
Gloom Grete	H. Novák I.	Tobisch	Leövey Leo.

Közdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma pénteken, 1908. január hó 24-én

Műsor:

1. Paradicsomcsata
2. Vaddisznó vadászat.
3. Az új selyemblúz.
4. Téves bírói ítélet.
5. Horgáztat a jég alatt.
6. Tojások.
7. A deszka.
8. Andaluziai tánc.

Előadások délután 5, fél 7, és este fél 9 órakor.

Oukraszda.

Holnap, szombaton teljesen új műsor.

Előadás alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara látszik.

NYILTTER.*

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Tozonyi Ferencné szül. Békési Julia és férje Tozonyi Ferenc, saját, úgy nagyszámú rokonaik, ismerőseik és jóbarátaink nevében fájdalommal tudatják a szeretett jó édes apa, após, rokon és jóbarát:

Békési Sándor,

máv. fékezőnek

f. 6. január hó 23 án a hajnali órákban, életének 62 ik évében, hosszas szenvedés után Mezőtúron történt jobblétre szenderült.

A boldogult földi maradványai január hó 25-én d. u. 3 órakor fognak Aradon a felső temető halottas csarnokában az ev. ref. egyház szertartásai szerint tartandó ima után megáldani és az ugyanottani sírhelyen örök nyugalomra tétetni.

Aldás emlékére!

Arad, 1908. január hó 23 án. 727

Mindenkinek ingyen

megküldjük, ha azt levelező-lapon kéri, diszes 54×76 cm. nagyságu

fali

lapnaptárunkat

amely hivataloknak és irodáknak nélkülözhetetlen.

Vevők és bérbevevők

semmiféle jutalékot

nem tartoznak fizetni.

Colophon István

ügynöksége

Arad, Kölcsey-utca 3.,

vagy a városi kávéház.

Eszközül szállodák, vendéglők, földek, szállók, házak bér- és eladását, valamint borok és szeszes italok eladását. — Ugyszinte

amortisációs kölcsönök

a legolcsóbb kamat melletti kiszűrését előleg nélkül, ehhez csak a birtokiv és telekkönyvi kivonat kell. — Több emeletes magán- és bérház 8—10%-ot jövedelmező, olcsón és kedvező feltételek mellett eladó. — Pontos és telkiismeretes kiszolgálás. 381

Kerekes Pál

gép harisnya kötészete

ARAD, Kossuth-utca 66. szám.

Elfogad megrendeléseket új harisnyák megkötésére, használt harisnyákat megfelelőre. Készít mindennemű férfi női és gyermekharisnyákat minden színben és erősségben. Továbbá gamasnit, alsószoknyát, keztyűt, gyermek ruhát, alsó inget és nadrágot trikót derekat, hálósapkát, térdmelegítőt stb. 531

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceget ut 1. sz. házában

fogorvosi és fogtechnikai műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtétet pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

341 fogorvos.

Vizvezeték-műhely megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy a mai kornak teljesen megfelelő vizvezeték berendező-műhelyt nyitottam, hol mindennemű csatornázást, vizvezeték, fűrdőszobát, angol klozeteket, vízfűtés, acéltel és Benoid-felszerelést és vezetéket minden fajtájú szivattyukat, hőlégmotor- és szivattyuk javítását és készítését vállalom.

20 évi tapasztalataim, valamint 11 évi aradi működésem biztosítékot nyújt tisztelettel rendelőknek arra, hogy az elvállalt munkát szakszerűen, pontosan és lelkiismeretesen, a lehető legolcsóbban eszközölöm. 523

Ugyane szakba vágó munkák jó karban tartását általában elfogadom.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri,

kiváló tisztelettel

Mókos Márton

szereplő-mester

Petőfi-utca 4. sz.

Weisz Márton

uril női- és gyermek cipész.

Van szerencsém Aradváros és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására adni, hogy az ősz idény beálltával a legfinomabb

női- és férfi cipőket

mindenféle kivitelben, valamint a legtartósabb 878

gyermek-cipőket készítek.

Becsés megrendeléseket kérve

Weisz Márton

uril- és női cipész

Arad, Deák Ferenc-utca 4. sz.

242 TELEFON 242

Villanycsengő

Javításokat

villanyvilágítási

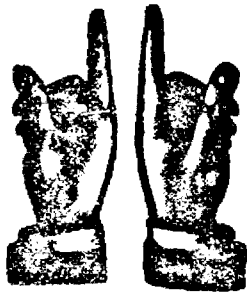
bevezetéseket szaksze-

rűen eszközöl 261

Kalmár József

Arad, Salacz-utca 2.

TEA SZEZON!

Legzamatosabb
TEA és RUM.

Vojtek és Weisz
drogueriájában 331
ARAD.

Tápértékben leggazdagabb,
Hatásában felülmulhatatlan
a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Ára egy üvegnek 2 korona. 241

Fagydaganatok elmulasztására
Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kitűnő hatású szer a Hajós féle

FAGYBALZSAM.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLIN

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobalillatok, üvegje 70 fillér.

„Never“ amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb óvszer. 6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Kitűnően égő nagy hőfoku HAZAI KÖSZÉN

mm.-ja 3 kor. 40 fill.

házhoz szállítva (legalább 5 mm. vételnél) 3.60 kor.

Kapható: Engel Gyula

Boros Béni tér 29. és Lövész utca 1. a.

üzleteiben.

Telefon 521. és 175. 13

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-utca sarok, a színház főbejáratával szemben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad és vidéke nagyrebecsült közönségét, miszerint a közelgő idény beálltával raktáromat mindennemű bőrökkel felszereltem, melyből a legszebb és legjobb kivitelű 531

uri és hölgy cipőket

készítek, miért is becses rendelésüket kérem vagyok kitűnő tisztelettel

Wolf J.

uril és hölgy cipész.

Parmetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

a hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, szemek és egyéb tisztáltságot szonnal továbbítatnak, ezáltal a szivattyu nem remlik és a bort nem zavarhatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tűzi fecskendő

Bolyó szelepekkel. Köszögeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használataánál sem tagadják meg a szivattyut, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belső gummirozsát, kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel kicsobbak és jobbak, mint bármely belső vagy külső gyárban.

Hönig Otto

a királyi szabadalmazott tűzi fecskendő és szivattyu készítő. 851

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKI

eladni kíván
butort,
songorát,
bort,
gyümölcsöt,
abonát,
üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbéadni kíván
birtokot,
házat,
vadászterületet,
halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

AKINEK

ismeretség híján

házastársra,
zevelőre,
üzletvezetőre,
konyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellerre,
kertészre,
kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

AKI

mindeneket vétel vagy bérbévitel céljából keresi;

AKI

valamilyen állást betölteni kíván: legbiztosabban érvezzék, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”
is hirdetés
rovatát használja.

Egy ház eladó kerttel

Virág-utca 6-ik szám. — Értekezni lehet Vadászkerület-utca 1. szám és Illés-utca 117. szám alatt. 697

Mindenféle hangszer tanítását

és pedig: hegedűt, cimbalmot, tárogatót, kis klarinétet, kis bőgőt elvállal óránként vagy havonként házhöz vagy házon kívül jutányos ár mellett. M. Bábay György, Hunyadi-utca 12. 717

A „Freytag“-féle világhírű

„Diatomea“ (legtökéletesebb étető apparátus), valamint „Juvel“ és „Tip-Top“ is, szintegy étetésre való fatárgyak kaphatók **Kerpel Izsó** könyv- és papirkereskedésében, Aradon. 212

Angyal-utca 20a. sz.

alatt egy szatocs-üzlet lakással együtt kiadó.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Jó karban lévő

kisebb pénzszerény megvételre kerestetik.

Edelspacher-utca 6a. szám

alatt egy jó menetű szatocs-üzlet más vállalkozás miatt azonnal eladó. Bővebbet ugyanott. 728

Thököly Imre-utca

(volt Halász-utca) 52. sz. alatt egy jó forgalmu szatocs-üzlet, dohányeladással és italmérési joggal, családi körülmények miatt azonnal eladó. Bővebbet ugyanott. 725

Szép függőlámpát

megvételre keresek. Cim a kiadóhivatalban. 726

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy üzletemet a régi színház, most „Urania“ Br. Simonyi utca 1. szám, Szabadság-tér felől helyezem át. A legjutányosabb napi árban árusítok friss sertés húst, szalonnát, tiszta sertés zsirt, füstölt húst, sonkát és kolbászokat, stb. Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel **Gari Károly**. 722

Ügyvédjelölt

románul tudó, gyakorlott, alkalmazást kaphat Mérő ügyvédnél, Borosjenőn. 724

Vaszkó-Gilányi Vezérkönyv,

kitűnő segédkönyv magántanulóknak, a négy polgári osztályból való vizsga sikeres letételére. A két kötet ára 8 kor. **Ingecz I. és Fia** könyvkereskedésében Arad, Weitzer János utca. 201

Városi hirdetések.

199/908. kh.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a nagyméltóság földmivelésügyi m. kir. minister tekintettel az idej mostoha termésre a szegényeknek a csálai erdőben a hulladék fának ingyen szedését engedélyezte.

Felhivom tehát mindazokat, akik ezen kedvezményben részesülni óhajtanak, a kapitányi hivatalnál jelentkezzenek, hogy az ott kiállított igazolvány alapján a faszedésre a csálai m. kir. erdőgondnokságtól az engedélyt megkapják.

A hulladékfa szedésre az engedély hetenkint csak egy napra csütörtökre adatik ki.

Ezen kedvezményben azonban csak azok a szegények részesülnek, akik az utóbbi 3 év alatt erdei kihágást nem követtek el.

Arad, 1908. évi január hó 4-én.

Sarlot,
kapitány.

Ad 23397—1007.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a város tulajdonát képező teljes jókarban levő fürdőberendezés eladó.

A venni szándékozókat felkérem, hogy a hivatalos órákban hivatalos helyiségben felkeresni sziveskedjenek.

Arad, 1908. január hó 16.

Lócs Rezső, s. k.
gazd. tanácsnok.

1278—1908.

Ujabb felhívás az adózó közönséghez.

Ismételve felhívjuk mindazokat, kik a III. oszt. kereset, vagyis az üzlet, ipar, vállalat, stb. adójára vonatkozó vallomásukat, a már közzétett határidőben be nem adták, hogy ezt a vallomásukat f. évi január hó 30-ig annyival inkább adják be, mert ellenkező esetben adójuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt — hivatalból fog megállapíthatni.

Arad, 1908. évi január hó 14.

A városi tanács.

599—1908.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi minister 100000—III/3/1907 számú körrendelete alapján közhirre teszünk, hogy a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyok szabályozása iránt Ausztriával 1907. évi október hó 8-án kötött szerződés XX. cikke a hozzátartozó: „Végrehajtási módzatok“-kal együtt 1908. évi január hó 1-én lépett életbe.

Ezen szerződés a kölcsönös állat forgalmat állategészség-rendőri tekintetben szabályozó XX. cikkének és az ezen cikkhez tartozó végrehajtási módzatoknak szövegét a m. kir. földmivelésügyi minister a 848—1907. számú állategészségügyi értesítőben közzétette, mely állategészségügyi értesítő az érdeklődőnek portómentesen megküldetik, ha az érdeklődő ez iránt a m. kir. földmivelésügyi ministerium III/3. osztályához levélben fordul és pontos címét közli.

Arad, 1908. évi január hó 11.

A városi tanács.

249/1908. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett 2000 korona törzsfizetéssel és 400 korona lakbérilletményével javadalmazott irodatiszti állásra pályázatot hirdetek és felhivom a pályázni kívánókat, hogy az 1883. évi I. t. c. 19. §-ában meghatározott képzettséget igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, 1908. évi február hó 4-ig bezárólag nyújtsák be.

A város szolgálatában nem álló pályázók egészségi állapotukat hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolni kötelesek.

Aradon, 1908. évi január hó 15.

Varjassy,
polgármester.

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látszerész

Arad, Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

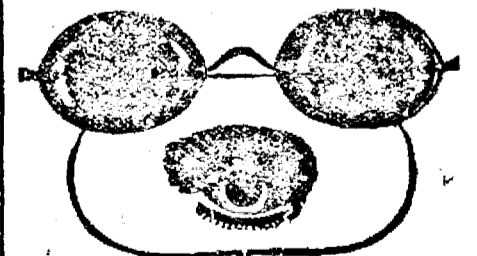

Bild és javított mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látszeréket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgaettek orriszoptók és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekenőboka caont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindennemű hőmérők, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orriszoptók orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

Mozdonyvezető

ügyes, józan, aki már erdei iparvasutnál működött,

azonnali belépésre kerestetik.

Teljesen felszerelt ajánlatok, fizetési igények megjelölésével

Eissler J. és Testvérei

gőzfűrés gondnokságának

Batt., Krassó-Szörénymegye

küldendők.

664